1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArclv 7-5337

РІК LXXX. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЛЮТОГО 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, FEBRUARY 2, 1973 No. 21. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Четвер, 1 лютого 1973

ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТНІ НА 20 ВІДС. ДОБИЛАСЯ для своїх членів професійна спілка кравців і кравчинь у Ню Йорку „Інтернешенел Леді Кармент". Таке високе підвищення заробітку відбудеться ступнево, впродовж трьох років. Підвищення платні на 20 відс. сталося в час, коли Уряд проголосив третю частину своєї програми відносно стримування цін і заробітків, коли самі працедавці й працюючі повинні обмежувати свої „апетити".

7 000 ОСІБ ВІДВІДАЛИ МОГИЛУ колишнього президента Линдона Б. Джонсона в першому кінці тижня після похоронів. Могила знаходиться в парку у Стонвеллі, Тексас, який належить родині покійного Президента.

НА ШЛЯХУ ІНТЕРСТЕЙТ 85 ЗУДАРИЛИСЬ вантажне авто з пальним і авто з тисячами листів та посилок. Більшість поштового вантажу згоріла. Та пошта йшла з Атланти до Філядельфії, де багато людей даремно будуть очікувати листів.

З ГАВАННИ НА КУБІ ПОВІДОМИЛИ, що там відзначили підписання перемир'я у В'єтнамі по-комуністичному — в присутності товпи спалили опудало, що мало б зображувати . . . президента Р. Ніксона. При тому тисячі студентів „переможно" вимахували прапорцями В'єтконгу і Північного В'єтнаму.

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ Нелсон Рокефеллер запропонував поширити систему судівництва у стейті, призначивши додатково 100 суддів, що буде коштувати стейтовій скарбниці 55 мільйонів долярів річно. Таке побільшення кількости суддів необхідне, щоб у судах не залежувалися багато справ.

ВСІ ФЕДЕРАЛЬНІ УСТАНОВИ ТА ЇХНІ ФІЛІЇ, а також підвладні їм будівельні та ін. організації зобов'язані зголошувати у Вашингтоні всі вільні місця праці і резервувати їх для вояків, які повертаються з В'єтнаму. Таке розпорядження видав президент Ричард Ніксон, уповноваживши департамент праці слідкувати за виконанням вказівки. Департамент праці має уповноваження вдаватись до різних заходів, щоб ця вказівка була всюди відповідно виконана.

У ПЛЕЗАНТВІЛЛІ, Н. ДЖ., 22-РІЧНИЙ Геррі Кемп з невідомих причин підпалив будинок для старих осіб. У вогні згоріли 9, між ними й 106-річна жінка, 7 були врятовані.

11-ГО БЕРЕЗНЯ В АРГЕНТИНІ ВІДБУДУТЬСЯ президентські вибори. Щоб зберегти лад, уряд змобілізував 211 000 вояків і поліцаїв, які будуть патрулювати на вулицях та поблизу виборчих урн. Уряд побоюється виступів та проявів невдоволення, головно з середовища прихильників Хуана Перона. Як повідомлялось, Перон відмовився кандидувати.

МІСТО НЮ ЙОРК МАЄ СКОРО одержати понад 3 000 нових поліцаїв. Але для того, щоб виконати такий плян, доводиться скорочувати період їх тренування з двох років до одного року, шляхом збільшення навчальних годин.

ПОХОРОНЕНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЯК ВЕРТАЄТЬСЯ з комуністичного полону — таке диво сталося з Роналдом Риджвеєм з Гюстону, що його родина дістала була офіційне повідомлення, що він згинув у бойовій дії, бувши у стежі біля Хесаню у Південному В'єтнамі у лютому 1968 році. Щойно після довшого часу можна було віднайти тіла вбитих учасників тієї стежі. Визнано, що між тими вбитими був Роланд Риджвей, тіло перевезли до Америки і похоронили на військовому цвинтарі у Сант Луїсі. Але в минулу суботу комуністи передали листу американських воєнних полонених і між ними названо Роналда Риджвея.

ДИПЛОМАТИ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ОТРИМАЛИ вказівку поводитися коректно чи навіть приязно супроти представників комуністичної Східньої Німеччини у зустрічах з ними на закордонному терені. Ще недавно західньо - німецькі дипломати вдавали, що не бачать німецьких комуністичних представників.

В ІЗРАЇЛЬСЬКОМУ УРЯДІ ПОДІЛЕНІ думки у справі жидівських поселенців на колишніх арабських, тепер окупованих Ізраїлем землях. Міністер військових справ Моше Даян вважає, що ті поселенці можуть почувати себе безпечними тільки так довго, як довго вони стоять під охороною ізраїльського війська — інші твердять, що однаково арабські цивільні люди в Ізраїлі, як і жидівські колоністи будуть безпечними, коли б ті окуповані тепер землі вернулися під владу арабських країн — Йорданії чи Єгипту.

ОПОЗИЦІЙНА БРИТІЙСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ ЦІКАВИТЬСЯ майбутністю комуністичного Північного В'єтнаму: до його столиці Ганою прибудуть в половині лютого ц. р. Джеймс Галагген, колишній британський секретар (міністер) внутрішніх справ і колишній канцлер скарбу, та колишній голова Партії Праці, все ще член палати громад Ієн Мікардо. Вони студіюватимуть проблеми понищеної війною Північного В'єтнаму.

ВІЛЬНИЙ КИТАЙ З ОСІДКОМ НА ТАЙВАНІ (ФОРМОЗІ) ПЕРЕЖИВАЄ критичний час: відвідини президента Ніксона у Пекіні і визнання ним, що існує тільки „один Китай" і що Тайвань є тільки китайською провінцією — спричинило ступневе ізолювання Вільного Китаю у світі. Його виключили з Об'єднаних Націй і щораз більше держав зривають з ним дипломатичні зв'язки, визнавши комуністичний режим в Китаї. Тому — твердять кореспонденти з Тайвані — тамошній уряд буцім-то призадумується над можливістю проголошення Тайвані, як окремої самостійної держави.

МІЖНАРОДНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ МАЄ поважний клопіт, який є одною з причин, чому вона не може розпочати своєї діяльности: тільки дуже нечисленні члени делеґацій Польщі, Мадярщини й Індонезії знають англійську або французьку мову й ніхто не знає в'єтнамської. Поруч із ними четвертим членом тієї Комісії є Канада, але зв'язки тієї Комісії мусять бути найбільші з в'єтнамцями та американцями у В'єтнамі.

ІСЛЯНДІЯ ЗВЕРНУЛАСЯ до всіх країн у світі з закликом прийти з допомогою 5.000 особам, які втратили цілий життьовий доробок й опинилися без даху над головою внаслідку вибуху вулькану. Першою відгукнулася Норвегія, яка заявила свою готовість взяти участь у направі шкід, заподіяних тим вибухом. Вулькан все ще діє — викидає масу попелу і ляву.

ВІСТКА ПРО БЕЗТЕРМІНОВЕ ЗАПРОТОРЕННЯ ПРОФ. Л. ПЛЮЩА ДО БОЖЕВІЛЬНІ ПОТРЯСЛА УКРАЇНСЬКОЮ ОПІНІЄЮ, ПЛЯНУЄТЬСЯ НАЙШИРША ПРОТИАКЦІЯ. СЕНАТОР ЮЗИК ВІДБУВ ЗУСТРІЧ З ДІФЕНБЕЙКЕРОМ, В СУБОТУ НАДЗВИЧАЙНЕ ЗАСІДАННЯ КОМІСІЇ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ ПРИ СКВУ

Подане у вчорашньому виданні „Свободи" повідомлення міжнародних пресових агенцій про те, що совєтський суд у Києві у вівторок 30-го січня визнав заарештованого рік тому за здогадну „антисовєтську діяльність" київського математика і оборонця цілковито нехтованих в Совєтському Союзі людських прав проф. Леоніда Плюща за „божевільного" та засудив його на безтермінове запроторення до закладу для божевільних, глибоко потрясла українською опінією в ЗСА і Канаді. Як тільки появилось повідомлення про це чергове драконське знехтування людськими правами в Совєтському Союзі, його швидко передано телефоном до інших міст та осередків українських поселень, що почали вимагати негайної і найширшої протиакції. Вже на четвер, 1-го лютого, голова Комісії Прав Людини при Секретаріяті Світового Конґресу Вільних Українців сенатор Павло Юзик мав домовлену спеціяльну зустріч з головою Міжнародного Комітету Прав Людини, колишнім премієром Канади Джоном Діфенбейкером для обговорення міжнародної акції у зв'язку із засудом проф. Плюща. Рівночасно інформують, що вже цієї суботи, 3-го лютого, в Торонті має відбутися нагле засідання очолюваної сенатором Юзиком Комісії Прав Людини при СКВУ для обміркування найширшої протестаційної акції проти знову потвердженого засудом проф. Л. Плюща жорстокого нехтування людських прав у Совєтському Союзі, і зокрема в підсовєтській Україні. У зв'язку із засудом проф. Л. Плюща нових аспектів і розмірів прибирають заплановані вже раніше протестаційні акції молоді. Ініціятивне в цих справах Товариство Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) та Конференція Українських Молодечих Організацій при УККА, які запланували відповідні акції в обороні людських прав на лютий і березень, посилюють підготову цих акцій та їх поширення. „Смолоскип — Організація Оборони Людських Прав в Україні", яка розгортає широку акцію оборони цих прав також на міжнародному терені і тількищо видала англомовні памфлети „Засуди в Україні 1972", „Валентин Мороз", „Ніна Строката" та „Юрій Шухевич" (ці памфлети можна замовляти в „Смолоскипі", звертаючись на адресу: „Smoloskyp", P. O. Box 6066, Patterson Sta., Baltimore, Md., 21231) та поширює їх разом із формами листів, на які збирається підписи видатних американців і канадців, зокрема науковців та професіоналістів, зацікавлених в обороні людських прав в Україні. Згідно з одержаними інформаціями, на найближчий час заплянована відповідна акція в цій справі в Об'єднаних Націях.

USSR
TRIALS IN UKRAINE 1972
YURIY SHUKHEVYCH
SON OF A UKRAINIAN GENERAL
NINA STROKATA
MICROBIOLOGIST
Medical Institute
Odessa, Ukrainian SSR
VALENTYN MOROZ
HISTORIAN
Pedagogical Institute
Ivano-Frankivsk, Ukrainian SSR

Видана „Смолоскипом" серія англомовних памфлетів про політичних в'язнів в СССР.

Річниця Крут під знаком оборони нескорених в Україні

Ню Йорк (ю. д.). — З нагоди крутянської річниці українська молодь Ню Йорку, Йонкерсу, в окремих місцевостях стейтів Ню Джерзі та Пенсильвенії, зорганізована в СУМА та ТУСМ, перевела 27-29 січня акцію в обороні переслідуваних українських діячів в Україні. В суботу 27 січня на воротах будинку совєтського представництва в Гленков, Лонг Айленд, вивішено великий транспарент з написами: „Свастика рівняється серпові і молотові", „Звільніть Юрія Шухевича", „Звільніть Валентина Мороза", „Московські імперіялісти, забирайтесь з України". В районі представництва в Гленков, на бюрі Аерофлоту та в інших частинах Ню Йорку наклеєно сотні наліпок з відповідними надруками, а крім цього члени СУМА та ТУСМ почали висилку листів, звернень і т. п. до місій різних держав в ОН. В Йонкерсі молоді українці контактувалися з місцевими радіостанціями, а також з пресою. Того роду акції продовжуються. Загал українського громадянства повинен дати повну підтримку акції нашої молоді в обороні прав українського народу.

Наукові інституції з різних країн світу домагатимуться полегшення еміґрації з СССР

Ню Йорк. — У кінці лютого або на початку березня в Італії має відбутися зустріч репрезентантів різних наукових інституцій із країн Заходу, щоб спільно закликати Москву полегшити еміґраційні закони в СССР і практично їх застосовувати щодо совєтських науковців, у першу чергу жидів. У підготовчих заходах для скликання такої наради беруть участь представники приватних вищих наукових закладів, у тому й Інститут для вивчення інсектів у Найробі, Інститут систем аналіз у Відні й ін. До Італії прибудуть також репрезентанти наукового світу ЗСА, але не сподіваються прибуття науковців із Академії Наук СССР, бо та інституція є державною, а в нарадах братимуть участь лише приватні академії. На річних зборах Американського Фізичного Товариства виступав у Ню Йорку совєтський дисидент д-р Валерій Чалідзе, сказавши, що індивідуальні, відокремлені прохання до совєтського уряду в таких справах мають малий ефект, або й не мають його взагалі. Тому треба спільними силами добиватися прав для совєтських науковців, які бажають виїхати з СССР. Американські учені виступали також проти великих сум „викупу", що їх жадає совєтський уряд від науковців, які бажають еміґрувати. На пресовій конференції в готелі „Ню Йорк Гілтон" д-р Чалідзе, у якого відібрано совєтський пашпорт й позбавлено громадянства СССР без переслухання в цій справі, розповів, що він написав листа до Н. Подґорного в Москву. У листі він прохав Подґорного прислати йому „рахунок" — скільки має заплатити за виїзд із СССР . . . Минулої осени до президента АН СССР Келдиша писав президент Американського Фізичного Товариства д-р Філіп Морс, протестуючи проти переслідувань совєтських науковців за їхнє бажання еміґрувати на Захід.

Президент Ніксон відмовляється звільнити фонди схвалені Конґресом на видатки

Вашингтон. — В часі своєї зустрічі зі журналістами на пресовій конференції президент Ніксон зайняв становище, між іншим, до питання фондів на проєкти, що їх схвалив Конґрес на попередній сесії. Не зважаючи на натиски з різних сторін і на закиди, що, мовляв, він надуживає своїх президентських повноважень, президент Ніксон поінформував, що він не думає зміняти своєї дотеперішньої політики і передбачених Конґресом фондів він не звільнить. За словами Президента, здержання виплат є в його компетенції, тимбільше, що ситуація в країні така, що це є конечне для американської економіки. Свою політику Ніксон обороняв відкликом до тотожних починів своїх попередників: Джефферсона, Джексона і Трумана, які, враховуючи положення в державі, здержували виплати, не зважаючи на це, що вони були апробовані Конґресом. Президент Ніксон пригадав при цій нагоді той випадок, коли він сам в 1948 році, як конґресмен, голосував за видатками на сформування додаткової одиниці в рямках американських збройних сил, але ці видатки не були переведені, бо президент Труман відмовився такі виплати зробити.

ЗБІРКА ФОНДІВ НА УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ ЦЕ „МАЙЖЕ ЧУДО" — ТВЕРДИТЬ ПОПЕРЕДНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАРВАДУ

Попередній президент Гарварду Натан М. Пюсі (зліва) з теперішнім президентом Дереком С. Боком.

Кембридж, Масс. — Українські студії в Гарвардському університеті започатковано точно п'ять років тому, 22-го січня 1968 р., у 50-річчя проголошення державної суверенности Української Народної Республіки. В тому дні представники Фонду Катедри Українознавства з його президентом мґром Степаном Хемичем у проводі передали університетові суму $600,000 на уфундування тієї катедри, створення якої потвердив окремим листом тодішній президент Гарварду проф. д-р Натан М. Пюсі, якого два роки тому на пості президента Гарварду заступив проф. д-р Дерек С. Бок, який тепер, п'ять років пізніше, прийняв фундацію на створення вже третьої з черги катедри українських студій та заповів в найкоротшому часі офіційльне оформлення в Гарварді Українського Дослідного Інституту. Про цей розвиток голова Гарвардського Комітету Українських Студій проф. д-р Омелян Пріцак поінформував попереднього президента д-ра Натана Пюсі, який тепер очолює і є президентом відомої Фундації Ендрю В. Меллона в Ню Йорку. У відповідь на це повідомлення д-р Н. М. Пюсі, в листі до проф. Пріцака, датованому 5-го січня 1973, пише:

"Я бажав би подякувати Вам та іншим членам Комітету Українських Студій за Вашу увагу, виявлену мені Вашим листом з 22-го січня 1973. Вам, Вашому комітетові та всім, що співпрацювали з Вами так віддано і успішно, щоб довести до цього щасливого результату, цілком певно належаться ґратуляції. Це справді виглядає на майже чудо, що Вам пощастило в так короткому часі зібрати фонди на створення трьох катедр і зібрати їх від людей, які цілком певно не мають практики у забезпечуванні фондів на того роду цілі. Мене зокрема врадувало, що Ви не забули про допоміжну для катедр ролю бібліотеки. Якщоб президент Бок питав мене про особу, яка повинна б очолювати бюро розвитку Університету, то я цілком певно мав би тепер кандидата чи кандидатів, щоб їх рекомендувати" — сказано в листі проф. д-ра Натана М. Пюсі, за президентури якого п'ять років тому започатковано українські студії в Гарварді.

Не буде амнестії для воєнних дезертирів

Вашингтон. — На пресовій конференції президента Ніксона в середу 31 січня ц. р. один журналіст запитав Президента, чи не думає він, що амнестія для воєнних дезертирів і тих, які не зголосилися до рекрутації допомогла б „загоїти рани" в американському суспільстві. Президент відмовив негативно: мовляв, два і пів мільйона американських мужчин виконували свій вояцький обов'язок під час В'єтнамської війни з великими своїми жертвами. Вони платили свою данину своїм життям, здоров'ям, трудами, витраченим часом. Тому й дезертири, коли хочуть вернутися до Америки і включитися назад до нормального життя в суспільстві, мусять понести жертву. Вони мусять відпокутувати свою помилку, бо це такий неписаний закон, що всі покутують за свої помилки. У даному випадку Президент відкинув давню суґестію декого, що дезертири могли б відслужити якийсь час у Корпусі мира. Він підкреслив, що вони повинні відповідати за свій злочин супроти закону перед судом. Хто ж із дезертирів, які втекли до Канади чи Швеції, не хоче вернутися, то хай залишається у країні, яка хоче тримати його. Президент говорив із сарказмом, що американські ліберальні інтелектуали та ліберальна преса говорили раз-у-раз про „неморальну війну" у В'єтнамі. Якщо дезертири виказали свою „вищу мораль" втечею з війська, то за це не можна давати їм нагороди у постаті амнестії.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

УКРАЇНСЬКИЙ ЯНҐСТАВН ВІДЗНАЧИТЬ СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ

Янґставн (Ю. К.) — Цього року, як і в попередні роки, УККА Янґставну під головством адвоката М. Юрчишина збирається урочисто відзначити Великі Роковини при участі громади, її парохів, та любителів музики. Концерт відбудеться при Янґставнському університеті у рецитаційній залі „Дейна Скул оф Мюзік" в неділю 4-го лютого ц. р., о 4-ій год. Програма складається і святочної промови „22 січень в минулому й майбутньому" двома мовами, що її виголосить д-р Юрій Кульчицький, професор історії Янґставнського університету. Головна частина програми складається з музичного виступу молодого, талановитого, українського пяніста Романа Рудницького котрий теж є членом музичного факультету цього ж університету. До музичної програми входять композиції Л. Ревуцького, А. Рудницького, М. Равеля, Шопена, та Ліста твір „Мазепа"'.

СВЯТО ПОМІСНОСТИ В НЮАРКУ

Українська громада в Нюарку й околиці відзначить 18-го лютого ц. р. в Ірвінґтон Гайскул свято Помісности Української Католицької Церкви та 81-ші роковини народин Блаженнішого Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого. Свято, що його заініціювала Марійська Дружина Пань а очолює парафія св. Івана Хрестителя у Нюарку, Н. Дж., матиме мистецьку програму, в якій прийматимуть участь: парох Церкви: о. П. Малюґа ЧНІ, проф. В. Ленцик, маестро Йосиф Гірняк, хор Церкви Св. Івана Хрестителя під орудою проф. М. Добоша, п-на Ляриса Крупа, учні парафіяльної школи, а мистецьку частину - сценапрограмки виконають п. Федір Луцишин й панна Мазяр і Дидик.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібна негайна протиакція

30 січня совєтський суд в Києві визнав відомого дисидента і оборонця людських прав, математика Леоніда Плюща психічнохворим і зарядив ізолювати його на необмежений час у закладі для божевільних. Таке рішення суд виніс на основі нібито психіятричної експертизи. Фактичний стан, однак, такий, що Леонід Плющ ніколи не був психічнохворим. Ізолювання Леоніда Плюща в божевільні зумовлено його діяльністю як оборонця принципів законности в СССР та основних прав людини. Не маючи у своєму розпорядженні ніяких доказів на порушення Плющем законів, совєтські поліційні чинники застосували випробувану методу визнання його хворим психічно, щоб, примістивши в божевільні, унеможливити йому будь-яку діяльність.

Таке потягнення совєтського режиму супроти Леоніда Плюща є черговим брутальним порушенням основних людських прав і вчинком, який вимагає засудження збоку всіх тих, для кого людські права є невід'ємною частиною людської гідности і цінністю, що її треба охороняти та обороняти. В першу чергу цим новим порушенням прав людини в Україні повинні заінтересуватися Комісія Прав Людини ОН та всі ті міжнародні організації, які мають за свій обов'язок стежити за зберіганням прав людини в окремих країнах. Завдання українського суспільства поза межами України — негайно і об'єднано виступити на захист Леоніда Плюща і заініціювати оборонну акцію, розкриваючи справжній характер совєтського судочинства.

Ми свідомі того, що в наш час, коли переважають тенденції втримувати якнайкращі взаємини з СССР, західні держави намагатимуться промовчувати факт порушення прав людини, не захочуть інтервеніювати в цій справі перед совєтським режимом. Не зважаючи на це, ми мусимо використати всі доступні нам засоби, щоб цей факт, як і багато інших такого ж характеру, дійшов до відома всіх країн світу. Потрібна негайна та найширша і найбільш рішуча акція проти брутальних порушувань совєтським режимом найосновніших людських прав.

Гарвардський арґумент

Надруковання у вчорашньому виданні „Свободи" в англійському оригіналі і українському перекладі лист президента Гарвардського університету, проф. д-ра Дерека С. Бока до президента Фонду Катедр Українознавства мґра Степана Хемича із потвердженням встановлення трьох катедр українських студій та виразним заповідженням встановлення Українського Дослідного Інституту в тому престижевому університеті є заслуженою нагородою в першу чергу для нашої студентської молоді, яка видвигнула ідею встановлення таких студій і опісля її з подивугідною енергією, завзяттям та вірою здійснювала, як і для тих тисяч ентузіястів та жертводавців, що допомогли ідею здійснити.

Лист говорить сам за себе, а підкреслює його поданий у цьому числі на іншому місці лист попереднього президента Гарварду, проф. д-ра Натана Пюсі, який погодився на встановлення українських студій в Гарварді і тепер із одушевленням добачає „майже чудо" в здійсненні і дальшому розвитку започаткованої за його президентури п'ять років тому програми українських студій.

Мабуть, немає в Америці і в світі об'єктивної і мудрої людини, якої не переконував би український гарвардський арґумент. Українські студії в Гарварді насамперед доказують, що українська історія, література і мова, як і українська проблематика, заслуговують на те, щоб їх студіювати та збагачувати ними вселюдську скарбницю науки. Якщо вже з багатьох інших університетів і коледжів повідомляють про започаткування українських студій, то не можна мати сумніву, що наш „гарвардський арґумент" відіграв у цьому свою ролю. Що більше, цього арґументу було потрібно і декому з нас самих. Ми мали нагоду спостерігати, як одна молода людина, познайомившись із текстом листа президента Бока, з виразними іскрами гордости в очах висловила свою опінію окликом: „Вав!"

Між цими багатьма нашими „гарвардськими арґументами" та „дивідендами", що їх ми із цих арґументів дістаємо, величезну ролю грає то величезне піднесення, що його викликала збіркова акція на українські студії в Гарварді та її повний дотеперішній успіх. Серед тих багатьох невдач, що їх наша громада мала в останніх роках, від старання про створення Патріярхату УКЦеркви починаючи, а на наших внутрішніх суперечностях кінчаючи, гарвардський успіх кому привернув, а кому додав віри у власні сили, в наші спроможності, у наше майбутнє.

Наша „гарвардська справа" ще не закінчена. Перед нами ще нове зусилля зібрати відповідні фонди на вивінування заповідженого вже офіційно Українського Дослідного Інституту в тому університеті, ще очікують на своє повне оформлення та відповідне обсадження встановлені вже три катедри, повне влаштування бібліотеки та інше. Не можна також не згадати, що помилявся б той, хто думав би, що все те, що досі досягнено в справі українських студій в Гарварді, перейшло „як по маслу" без будь-яких внутрішніх чи зовнішніх перешкод. Ці перешкоди були, є і будуть, бо жадна інша правда і наука не мають стільки явних і скритих суперників, як їх мають українські. І в цьому тим більша вартість і тим більша сила нашого „гарвардського арґументу". Тепер, мабуть, уже ніхто з нас не сумнівається, що наша громада не прогайнує й дальшої нагоди, щоб цей наш гарвардський арґумент скріпити і розгорнути до максимальних меж.

Москва шукає винуватців катастрофи у сільському господарстві

Москва. — Московська „Правда" принесла вістку, що прогнано Сергея Шевченка в два дні після проголошення офіційного звідомлення про катастрофальний стан хліборобської продукції у 1972 році. Сергей Шевченко був від 1961 року головою розподільні сільськогосподарського виряду, себто машин, добрив і т. і. За твердженням „Правди", Шевченкові закинули „порушення державної дисципліни", але не з'язовано ближче, що саме треба розуміти під тією „дисципліною". Оприлюднений в понеділок цього тижня офіційний звіт стверджує, що замість 193-ох мільйонів тонн зерна, що їх передбачав державний плян, випродуковано тільки 169 мільйонів тонн, і що так само завела продукція картоплі, ярин, а в ділянці м'яса — свиней і овець. Совєтські власті офіційно скидали вину за загрозу харчової катастрофи на посуху, а тепер пишуть про брак снігу, який ніби спричинив, що вимерзла озимина. В минулому році СССР мусів закупити за кордоном зерна на суму кругло 2,800,000,000 дол., з чого кругло половину в Америці.

В. С-ко

ЩЕ ОДИН МУЧЕНИК ЗА ПРАВДУ

Як повідомили міжнародні пресові агенції, 30-го січня в Києві на судовій розправі визнано Леоніда Плюща за психічнохворого і засуджено на безтермінове ув'язнення в божевільні — „дурдомі", як популярно називають ці заклади на Україні. Такий вирок ухвалив суд на підставі експертизи, переведеної в Москві над Л. Плющем в сумної слави Центральному науково - дослідному інституті судової психіятрії ім. В. Сербського (1858-1917). Українські дисиденти, які добре знають Л. Плюща, не сумніваються, що психічно він цілком нормальний, отже вислід „експертизи" прийнято під безпосереднім тиском КГБ.

Хто такий Леонід Плющ?

В підпільному „Українському Віснику" ч. УІ про нього сказано, що має він 33 роки, працював як науковий співробітник у київському Інституті кібернетики, автор кільканадцятьох наукових праць. Починаючи з 1967 року, був постійно переслідуваний за свої переконання. І був хронічно безробітним.

Про Л. Плюща також відомо, що втратив він на фронті батька. Захворівши на туберкульозу костей, пролежав 5 років і на все життя залишився інвалідом. По закінченні фізико - математичного факультету Одеського університету працював якийсь час учителем на селі. Потім продовжував науку на механічно - математичному факультеті Київського університету. Має дружину Тетяну і дітей: дочку Діму 13 років і сина Олеся 7 років.

Причиною звільнення Л. Плюща з праці був підпис, що його він поставив у 1967 році серед інших 64 підписів під заявою, адресованою на ім'я секретаря ЦК КПСС Брежнєва з протестом проти брутальної поведінки міліції у відношенні до студентської молоді, яка традиційно щороку збиралася в Києві біля пам'ятника Т. Шевченка в день, коли його останки перевезено з Петербурґу. Автори петиції вимагали: покарати тих функціонерів з міліції, які дали наказ про напад на студентів; змусити їх прилюдно перепросити студентів; дати гарантію, що люди, які збиратимуться біля пам'ятника Кобзаря, щоб вшанувати його пам'ять, не зазнавали утисків і переслідувань.

З „Українського Вісника" (ч. 1-2) довідуємось, що Леонід Плющ, надзвичайно чесна і відважна людина, в 1969 році їздив з Києва до Харкова, щоб виступити як свідок на судовому процесі проти інженера Генріха Алтуняна, як члена Ініціятивної групи для захисту громадянських прав, що підписав колективного листа до ОН та лист п. н. „Громадяни!" на захист генерала Григоренка і був автором чернетки, в якій інформувалось про переслідування деяких харків'ян.

На цей процес Л. Плюща не допустили, а натомість арештували, відвезли до міліції і, не пред'явивши постанови на обшук, обшукали, відібравши книжку Рабіндраната Тагора „Націоналізм" і каґебівську фальшивку проти діячів кримсько - татарського національного руху.

8-го вересня 1969 р. у мешканні Л. Плюща каґебівці зробили обшук, при чому забрали кілька примірників статті „Россінант" — відповідь на поширений „Самвидавом" „Лист великодержавного шовініста", працю Є. Сверстюка „Собор у риштованні", незакінчений рукопис „Підсумки і лекції нашої революції", вірш Є. Євтушенка „Над Бабьим Яром памятника нет", друкарську машинку та ін. Плющ відмовився підписати протокол обшуку, мотивуючи це небажанням мати бодай формальні зв'язки з КГБ.

Після того Л. Плюща кликали на допити до КГБ — в справі Алтуняна (Харків), в справі Бахтіярова та ін. Плющ знову й знову відмовлявся давати будь - які зізнання. Каґебісти погрожували і заявляли: „Ми не дозволимо вам вести антирадянську пропаґанду", і порівнювали його з Дубчеком і ген. Григоренком.

Якраз на Новий Рік, 14-го січня 1972 р. після обшуку мешкання, проведеного співробітниками КГБ, Леоніда Плюща заарештовано за обвинуваченням, що він — член Ініціятивної групи охорони прав людини. На свідка в справі Плюща викликали в березні того ж року стероризованого каґебістами учителя В. Ювченка. В іншого свідка А. Фельдмана також зробили обшук, а його самого запровадили на міліцію і зажадали, щоб підписав заяву, що не буде робити „антигромадських вчинків", тобто свідчити в користь Л. Плюща. Свідка С. Борщевського на вулиці за те, що нібито „нецензурно лаявся" і ображав невідомо чию „національну гідність", дружинники потягнули до „народного суду", який засудив його на 15 днів ув'язнення.

В травні 1972 р. Л. Плюща повезли до Москви на психіятричну експертизу. Лікарська комісія — „чекісти в білих халатах", як їх називають дисиденти — визнала Л. Плюща психічнохворим, після чого його перевезено не до лікарні, а до київської тюрми. В КГБ уважають його за засновника Комітету Акції і за одного з видавців відомої „Хроніки поточних подій". Приміщенням Л. Плюща не в лікарні, а у в'язниці „психіятри" перекреслили свою власну діягнозу.

30 січня, як згадано на початку цієї статті, українського патріота, самовідданого оборонця людських прав, науковця Леоніда Плюща замкнули на „неозначений час" в психотюрмі, віддавши в руки лікарям - нелюдам, які за вказівками КГБ кожної хвилини можуть почати „лікування" спеціяльними препаратами, щоб розколоти його волю і обернути на слухняного совєтського робота.

Дружину Л. Плюща вже давно звільнено з праці, а приятелів і знайомих КГБ тероризує, відстрашує від усяких спроб йому і його родині допомогти.

Список українців - мучеників за правду, за справедливість, борців за права і гідність свого народу поповнився ще одним світлим ім'ям.

М. Сосновський

НЕВДАЛІ ПОРІВНЯННЯ І ЩЕ ГІРШІ ВИСНОВКИ

Проблема належно поставлених студій підсовєтської дійсности завжди була і продовжує бути в нас актуальною. З цією проблемою, безперечно, пов'язується питання змісту і мети таких студій. В нашому загальному інтересі є, щоб цю проблему в нас ефективно розв'язати і в такий спосіб створити відповідну базу для нашої практичної діяльности по лінії допомоги визвольній боротьбі нашого народу за політичну незалежність. На останній зустрічі українських журналістів ЗСА та Канади була м. ін. ця проблема дискутована і це дало деяким нашим авторам підставу висловитися на цю тему в нашій пресі. Тут маємо на увазі статтю А. Білинського н. з. „Радянознавство і українські журналісти на еміграції" („Українське Життя", Чикаго, 31 грудня 1972 р.), в якій автор займає становище до зазначеної проблеми, обвинувачуючи при тому українських журналістів і редакторів у „дилетантстві", коли йдеться про методу інформації про підсовєтську дійсність.

Підкреслюючи важливість вивчання „основно - ключових проблем життя в умовах СРСР, А. Білинський пише, що „таке вивчання має тільки тоді глузд, коли ми знаємо проблематику громадянських прав і законности взагалі. Конституції всіх вільних держав деклярують права громадянина, а одночасно знають постанову, що ті, які виступають проти існуючого в державі демократичного устрою, не мають права користуватися демократичними правами. Коли цей принцип застосувати до Радянського Союзу, то треба сказати, що всі українці, які виступають проти існуючого там устрою і змагають до революційного відділення України від СРСР, не мають права користуватися громадянськими правами, не мають права на законність... Усе населення СРСР бажає свободи слова, преси, організацій тощо. Та жадна державна влада, не тільки в Радянському Союзі, але й у кожній іншій державі, не дозволить користуватися вільним словом тим, що хочуть ним користуватися для розбиття держави. Попробуйте ви в Америці проповідувати відірвання Тексасу від Злучених Держав Америки і створення тексаської держави, тоді побачите, чи вам дозволять видавати того напрямку пресу, творити організації тощо... Громадські свободи в'яжуться з принциповим пошануванням державної інтеґральности, а відривання України пов'язане з принциповим непошануванням інтеґральности СРСР. Заступати ці два принципи одночасно — це неповажна справа і неповажна політика".

Ми зумисне широко навели слова А. Білинського, бо йдеться тут справді про „основно - ключові проблеми", які заторкують принципові питання не тільки визвольної політики поневоленої нації, але й питання конкретної діяльности в підсовєтських умовах леґального чи півлеґального характеру.

А. Білинський принципово відкидає всяку думку про доцільність такої української визвольної політики, яка ставить собі за мету повалення совєтського режиму і знищення СССР, мовляв, така політика не має ніяких виглядів на здійснення. Замість цього він видвигає засаду „змагання за громадянські права" в існуючій системі, твердячи одночасно, що змагання за громадянські права несумісні зі змаганнями за відокремлення України від СССР. Мало того, виходячи з нібито леґалістичних позицій, А. Білинський заявляє, що змагання за вихід України (чи будь - якої іншої совєтської республіки) з СССР є „протизаконні", бо є нічим іншим, як „принциповим непошануванням інтеґральности СРСР". Таким чином він оправдує, знову ж виходячи з суто леґалістичних нібито позицій, репресивні заходи совєтського режиму проти дисидентів, які виразно й відверто обстоюють право України на вихід з СССР й вважають це право за одне з основних прав, ґарантованих конституцією. Щоб знайти для себе додатковий і нібито найсильніший арґумент, А. Білинський відкликається до прикладу з демократичними державами, зокрема з ЗСА, уряд яких, як твердить він, не мирився б з „пропаґандою" за відірвання Тексасу і створення тексаської незалежної держави, а також поборював би творення організацій, які ставили б перед собою таку мету...

Поминаючи повторення Білинським відомої з-перед років арґументації Джорджа Кеннана, який „об-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Ірена Книш. ВІДГУКИ ЧАСУ. Вибрані нариси, статті, спогади, матеріяли. Накладом авторки. Вінніпеґ, 1972, ст. 404. На обкладинці ґравюра Гр. Якубовича: „Князівні".

Про слабий рух української книжки свідчить те, що авторка видала цю цікаву книгу своїм коштом. Та вона має полегшу в тому, що її прихильники пожертвували 900 долярів для неї, що вможливило авторці збільшити число ілюстрацій, яких повно у „Відгуках часу". (Чи не могла б бути якась відповідніша назва цієї книжки?).

У вступній статті „Із глибин давнини" авторка пише: „Спроквола, але невпинно розгортаються сувої минувшини, що вічно жива... У перелунні віків і поколінь звучать імена, що з сивих проваль і густих туманів призабутого минулого кличуть величчю і глибиною подвигів" (1)... „Не скептицизмом Книги Екклезіяста у вислові „нема нічого нового під сонцем" слід зіставляти минуле з сьогочасним, але в ім'я кращого зрозуміння теперішности, що її прояснюють події минулого". (15). Повищі цитати з першої статті, в якій пишеться про криваве народовбивство у Великому Новгороді і про те, як Марта Борецька була „душею протимосковського спротиву".

У книзі 39 статтей, в більшості на теми, пов'язані з жіночим рухом або про визначних жінок: Олену Степанів, Уляну Кравченко, Анастасію Лісовську - Роксоляну, Марусю Чурай, Наталію Кобринську.

Найдовшим вийшло писання про Роксоляну, це розвідка на 65 ст. Авторка використала відповідну літературу, англійською й французькою мовами про те, який вплив мала роґатинська попівна на могутнього султана Сулеймана. Згадує авторка і про літературні твори про Настю Лісовську, а з повісти Осипа Назарука наводить аж чотири сторінки.

Про Марусю Чурай пишеться в розповіді „Пісня про Гриця та її героїня" на 32-ох сторінках. Не всі знають, що відому пісню про Гриця, драму М. Старицького на цей сюжет та інші твори на цю тему — дехто нав'язує до Марусі Чураївної, яка жила за Богдана Хмельницького, і яка 1652 р. отруїла Гриця Бобренка.

„Життя й леґенда Олени Степанів" кінчається так: „Помирала вона в полоні (в 1963 р. у Львові). Вільний український нарід ще віддасть їй належний останній салют у майбутньому та назавжди збереже пошану й вдячність до дівчини воїна". Люди „з таким життям і леґендою як Олена Степанів не вмирають".

Ми вже згадували, що авторка цікавиться діяльністю українських жінок, як свідчать такі статті, як: „Праця жінок на господарському відтинку", „На світанку жіночого руху в ЗСА", „Перша організація українок в Канаді", „Українки й Світовий Конгрес", „Українки Сокальщини" та інші.

Авторка деколи перебільшує в своїх писаннях. Пишучи про молодо померлого науковця Євгена Юлія Пеленського, вона твердить, що „його наукова спадщина залишила десятки книг і сотні наукових статтей і розвідок". Гадаємо, що трохи забагато, і покійник цього не потребує. На 216 ст. подано про друк на циклостилі комедії В. Чапленка „Гетьманська спадщина" в 1947 р., не знаючи, що ця п'єса надрукована в книзі „Драматичні твори" цього ж автора в Ню Йорку - Мюнхені в 1964 р.

„Відгуки часу" — це вже 10 книжка Ірини Книш, яка є найбільш працьовитою публіцисткою між українськими жінками у вільному світі. У „Відгуках часу" передруковано матеріяли з періодиків: „Свободи", „Нового Шляху", „Канадійського Фармера", „Променя", „Визвольного Шляху" і „Жіночого Світу". Книжка видана дбайливо, багато ілюстрована, в ній багато матеріялу, цікавого ще й тепер. На 7-х сторінках надрукований „Показник імен" на три стовпці на кожній сторінці.

Читач подивляє працьовитість авторки і її відданість своїй, в наших умовах, жертвенній праці.

* * *

Александра Животко-Чернова. ДУМИ МОЇ. Ню Йорк, 1971, ст. 290.

Заголовок цієї цінної книжки зовсім не виявляє її змісту, який є дуже різнородний і його важко назвати „думами". Майже половину книжки займає розвідка про відому письменницю Марію Маркович — Марка Вовчка (ст. 7-145). В другій частині надруковані авторчині оповідання і „сильветки" (ст. 148-240), а на останніх 50-х сторінках вміщені спогади письменниці під заг. „З моєї минулости". Всі ці три жанри могли б були надруковані окремо з відповідними назвами: Марко Вовчок, Оповідання, Спогади.

Розвідку про Марка Вовчка авторка написала журналістичним способом, подаючи цікаві відомості, не згадуючи про їх джерела. Животко - Чернова приймає „погляд сина Марка Вовчка, що рід його матері був польсько - український". Авторка цікаво пише про те, як відбувалося дещо дивне залицяння на 12 років старшого Опанаса Марковича до вбогої сироти Марії Вілінської. Маркович захопив Марію „до тої міри, що вона написала „Народні Оповідання", завдяки яким стала українським клясиком". Свого часу підозрівали, що оповідання не є її творчістю, а Панаса. Велика кривда для Марії. Одначе не треба забувати, що якби не чаруюча, захоплююча особа Опанаса, не було б і „Народніх оповідань". Авторка твердить, що коли пройшло оте „особисте очарування особою Марковича, коли минула любов до Опанаса — минуло і зацікавлення в Марії українством".

Хто цікавиться творчістю

(Закінчення на стор. 6-ій)

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

ВИПУСК VI

Березень 1972

(26)

Присутніх біля пам'ятника знімали на кінострічку і фотографували. Потім складали списки, скільки осіб від якого району міста лишилися біля пам'ятника після закінчення офіційного фестивалю. Наприклад, з Ленінського району Києва було зафіксовано 170 осіб, з Шевченківського — 10 і т. п. Цими цифрами оперував потім секретар Київського міськкому партії Ботвин, виступаючи перед директорами шкіл, а також перед директорами підприємств і установ (один такий виступ відбувся 5. VII. 1971 року). Він закликав посилити боротьбу з ідеологічними диверсіями, карати тих, хто приходить до пам'ятника Шевченка 22 травня. Щоб скомпромітувати традицію вшанування в цей день пам'яти Шевченка, секретар міськкому зв'язав цей день із 22 січня — днем проголошення Центральною Радою самостійности УНР у 1918 році. Мовляв, націоналісти саме тому 22-го біля пам'ятника збираються...

* * *

У плані розпочатої з ініціятиви ЦК КПУ „боротьби" з „архаїзацією" української літературної мови і за наближення її до „живої мови" народу (тобто до російсько-українського суржика) зроблено вже цілий ряд заходів. У видавництвах республіки, особливо у в-ві „Дніпро", яке друкує найбільше перекладних творів, розпочався мовний терор. При редагуванні викидається нещадно навіть питомі українські слова, що останніми роками вже наново здобули права-громадянства в українській мові. Забраковано ряд високоякісних перекладів. Звільнено з праці письменника-перекладача Анатолія Перепадю тощо.

Відразу відгукнувся на кампанію і очолюваний І. Білодідом Інститут мовознавства АН УРСР. Скориставшися нагодою, тут ліквідували відділ історії української мови та відділ діялектології, а натомість створили відділ російської мови та відділ культури мови. Останній доручено очолювати пересічному науковцеві, реакціонерові від мовознавства Аллі Коваль, відомій зв'язками з КДБ.

Комітет по пресі при Раді Міністрів УРСР видав спеціяльну постанову про мову українських газет і книжок. У постанові згадується і про потребу уникати відвертих русизмів, але головний натиск робиться на боротьбу з „архаїзмами" і „діялектизмами".

* * *

Київська газета „Вечірній Київ" за 8. VII. 1971 р. вмістила статтю І. Шпиталя про дострокове вигнання з України чотирьох американських туристів, українців за національністю — Романа Процика (19 років), Марії Фецьо (21 рік), Стива Осадця (26 років), Ганни Процик-Олексів (35 років).

У великій статті важко однак знайти дійсні причини такого крайнього кроку. Єдиною виною туристів було те, що один з них сфотографував російськомовний щит із реклямним текстом біля історичного музею, а не сфотографував того ж щита українською мовою, що був неподалік...

Крім того твердиться, що туристи просили радянських громадян „допомогти встановити контакти з „підпіллям", щоб постачати його „модерною емігрантською літературою", але це твердження цілком голослівне, не підтверджене жодним доказом. Зате багато пишеться про батьків туристів, про їхнє громадське життя в Америці тощо. Так про аспірантку Колюмбійського університету Г. Процик пишеться, що її батько був „закоренілий бандерівець", що в тому ж дусі виховав дочку, що вона бере участь у т. зв. „Міжнародній амнестії", де стала одним з її лідерів. Про трьох інших написано, що вони є членами молодіжної організації СУМ (Союз Української Молоді). Кажуть, що справжньою причиною вигнання туристів із СРСР є те, що вони зустрічалися і розмовляли з рядом осіб з-поміж київської інтеліґенції, яких КДБ вважає „неблагонадійними".

* * *

Зазнає цькування викладачка мови й літератури в одній із українських шкіл Києва Емма Литвинчук. Директора школи обурюється, що вчителька української мови „підкреслено говорить по-українському" з учнями і колеґами-учителями української школи.

25 жовтня та 1 листопада 1971 року в гуртожитку I Київського політехнічного інституту, в кімнаті номер 87, зроблено трус в той час, як мешканці кімнати були на лекціях. Трус, в присутності коменданта гуртожитку та заст. декана механіко-математичного факультету робили інститутські каґебісти — працівники т. зв. „І відділу". Вони ретельно перерили всі речі студентів. „Підстава" для незаконного, не санкціонованого постановою прокурора обшуку — хлопці в кімнаті розмовляють українською мовою, один з них ходив на репетиції „Гомону", а другий минулого року намагався організувати в інституті виступ актора С. Максимчука — лавреата республіканських конкурсів читців.

* * *

(Продовження буде)

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 22-го ДО 26-го ТРАВНЯ 1972 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(15)

ЗВІТИ ГОЛОВНИХ РАДНИХ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Д-РА БОГДАНА ФУТЕЯ

(Закінчення)

2. В другім розділі, точка 10, де говориться про зміни „чартеру" Корпорації не є ясним хто є шеровцем (стокголдер) в Корпорації будинку з правом голосу. Чи це є Екзекутива УНС, Головний Уряд, чи тільки самі директори.

3. Розділ п'ятий — дозволяє директорам Корпорації входити в суперечність інтересів (конфлікт оф інтерестс). Це є заборонене статутом УНС. На мою думку цей розділ повинен бути усунений.

4. Для кращої репрезентації членства УНС в Раді Директорів Корпорації будинку пропоную її побільшення від 3 до 7 членів. Тут йде мова про статут Корпорації, розділ третій.

15 березня 1972 р. відбулося засідання правних дорадників братських організацій Америки. Ціллю засідання було: поінформувати про вислід судової розправи в справі McGlotten v. Connally, et al. (US District Court D. C.) В тій справі суд вирішив, що коли братська організація обмежує своє членство на підставі раси чи кольору людей, тоді такі організації тратять звільнення від федерального оподаткування. Рішення це було базоване на законі про Цивільні Права (Civil Rights Act) з 1964 р. Тому, що згаданий закон відноситься також до обмеження членства на підставі національного походження, рекомендую дослідити стейтові права в цій справі та пристосуватися до їх вимог. В разі потреби змінити статут Українського Народного Союзу.

Щоб облегшити працю секретарям і організаторам у відношенні до молодих людей, пропоную скасувати обмеження суми життьового забезпечення в поборовому віці.

Одною з критичних завваг, з якими зустрічаємося в терені, є про певну штучну цензуру статтей, пересланих до щоденника „Свобода". Як минулого року і тепер закликаю Окружні Комітети УНС затруднити в часі літніх ферій, за фінансовою винагородою, бодай одного студента для виконування суспільно громадської праці в даній Окрузі.

Кінчаючи свій звіт ще пропоную перевірити і видрукувати в „Свободі" докладний текст контракту-договору між Гарвардським Університетом і Фондом Катедри Українознавства, з правами і обов'язками обох сторін.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО АНАТОЛЯ ДОРОШЕНКА

У 1971 р. я був головою Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Чикаґо, який здобув першенство в приєднуванні членів до УНСоюзу. Під час мого головування Округа — фінансово допомагала місцевим молодечо-спортовим товариствам та Катедрі Українознавства при Гарвардському Університеті. На всі добродійні цілі пожертвовано около тисячу п'ятсот дол. Я робив заходи, щоб місцева кооператива „Самодопомога" дістала позичку від УНСоюзу. Кооператива „Самодопомога" має відпочинкову оселю в Равнд Лейку, Ілл., єдина на терені стейту Іллиной, яку треба модернізувати та заразом закупити сусідню площу яка була на продаж. На жаль УНСоюз і кооператива не дійшли до порозуміння.

Округа влаштувала бенкет в честь заслужених союзовців-піонерів: Тараса Шпікули, Миколи Ткачука та Михайла Семкова, в якому взяли участь понад 120 осіб. У звітному часі я репрезентував УНСоюз: на бенкеті в честь інж. Степана Куропася, влаштований місцевими Відділами ОДВУ, за його працю для української суспільности; на пікніку влаштованім Спортовим Товариством „Крила" (СУМА) і на святі катедри св. князя Володимира, української православної церкви. Я зорганізував одинадцять членів, як також відвідав віддалені Відділи при чикаґівській Окрузі, а саме 499-ий в Ґошен, Індіяна з обл. організатором Миколою Ткачуком та 250-ий Відділ в Ракфорді, Ілл. з головним радним Євгеном Репетою.

Поза Союзовою працею брав активну участь у житті місцевої української православної катедри св. князя Володимира, від якої я був делеґатом на VII Соборі Української Православної Церкви, на якому мене обрано членом Метрополітальної Ради УПЦеркви.

На закінчення подаю рекомендації, які можуть допомогти ростові УНСоюзу:

1. Щоб усі схвалені резолюції на нарадах Головного Уряду були зреалізовані Екзекутивою.

2. Щоб на нарадах Головного Уряду опрацювати відповідний, організаційний плян, в якому взято б під увагу заанґажування обласних організаторів молодшого віку, які будуть мати більше успіху в приєднанні молодшого покоління у члени УНСоюзу.

3. Щоб на нарадах Головного Уряду дискутовано тільки на ті теми, які відносяться безпосередньо до УНСоюзу.

4. Щоб редакція „Свободи" трималася більш соборного поступовання в редаґуванні щоденника.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ АННИ ГАРАС

Звітуючи про мою працю на пості головної радної мушу згадати і це, що я також виконую обов'язок голови Відділів Лігай-Велійської Округи та секретарки 47-го Відділу в Бетлегемі. Звіт мій охоплює час календарного року від січня до грудня 1971-го року.

Як головна радна я брала участь в Річних Нарадах головного уряду УНС, що відбулись на оселі „Союзівка" від 24-го до 28-го травня.

Із доручення Екзекутиви взяла участь в організаційних нарадах Округи Твердого Вугілля — Шамокін, що відбулись 26-го вересня в Фрекавил, Па. Під час тих нарад відбувся секретарсько-організаційний курс, який провадив обласний організатор Володимир Гіряк.

Як голова Окружного Комітету, в першу чергу, координувала працю в Окрузі. Була весь час в контакті з секретарями та Відділовими урядовцями, а найважливіше дбала про зріст Округи в новому членстві. Коли говорити про організаційні успіхи Округи з гордістю мушу заявити, що не зважаючи на економічну кризу у тутешній околиці, Округа здобула рівно 100 нових членів. Це перший раз від часу існування Округи здобуто таке імпозантне число нових членів. Членів дали всі 12 Відділів приналежних до Округи і за це висловлюю мою щиру подяку членам Управ всіх Відділів Лігай-Велійської Округи.

У звітовому часі відбуто 3 наради в нашій Окрузі а саме: 14-го березня відбулись Річні Загальні Збори Округи. УНСоюз заступали покійний Петро Пуцило — головний касир і головний радний та обласний організатор Степан Гавриш. 26-го червня відбулись організаційні наради. По скінченні нарад відбувся бенкет для вшанування заслуженого союзового діяча Михайла Колодруба з його потрійним ювілеєм, а саме 80-ті уродини, 55-річчя подружнього життя і 55-річчя праці для УНС на різних постах в 137 Відділі в Істоні, Па. Почесну плакету в імені УНС вручив солєнізантові головний радний Степан Гавриш. 11-го вересня відбулись організаційні наради получені з секретарським курсом. Доповідачами під час нарад і курсу були д-р Ярослав Падох — головний секретар і Степан Гавриш — головний радний.

Окрім згаданих нарад Округа пам'ятала і про розвагову частину і тому 29-го серпня влаштовано „Союзовий День УНСоюзу" в Норттемтоні. Свято це принесло Окрузі не лише матеріяльний, але теж і моральний успіх.

Сповняючи обов'язки голови Округи доводилось мені часто репрезентувати її на різних імпрезах і святах а саме: 22-го січня репрезентувала Округу в посадника міста Бетлегему під час проголошення проклямації незалежности української держави. 19-го вересня брала участь у бенкеті УПЦеркви в Норттемтоні з нагоди 50-річчя тієї парафії. 25-го вересня репрезентувала Округу на бенкеті 50-річчя АУКлюбу в Аллентавні.

31-го жовтня з ініціятиви голови Окружного Комітету Філядельфійської Округи головного радного Степана Гавриша відбулись організаційні наради Управ Окружних Комітетів стейту Пенсильвенія в мотелі „Наталія" в Лігайтоні, Па. Завданням цих нарад було обговорення координації праці згаданих Округ, та плянування праці. Винесено спільну ухвалу, щоб заходом УНСоюзу — Централі кожного року відбувати „День УНСоюзу" в околиці Шамокина, де заснувався Союз 1894-го року. Із тією ухвалою годився головний предсідник Йосип Лисогір, який був учасником згаданих нарад.

Після тих нарад відбувся бенкет-гостина в честь заслуженого союзового діяча Михайла Гентоша — голови Шамокінської Округи з нагоди 80-річчя його уродин. Почесну плакету від УНС вручив п. М. Гентошові головний предсідник п. Йосип Лисогір. 21-го листопада я взяла участь в Річних Зборах Окружного Комітету Філядельфійської Округи, щоб запізнатись як інші Округи відбувають свої наради.

Як секретарка 47-го Відділу я докладала всіх зусиль, щоб Відділ збагачувати членами. В звітовому році Відділ збагатився на 29 членів. Вже 6 рік належу до Клюбу Заслужених Союзовців, даючи по 25 і більше членів річно.

Крім праці для УНС не занедбую і інших ділянок праці, а головно в жіночих організаціях. Належу до Головної Управи ОЖ ОЧСУ де я є головою Контрольної Комісії, заступником голови місцевого Відділу ОЖ ОЧСУ в Аллентавні і теж головою Контрольної Комісії 91-го Відділу СУА в Бетлегемі. Рівнож проявляю свою активність у Відділі УККА Лігай - Велійської Округи, де я є членом Управи.

На закінчення звіту бажаю подати рекомендації, які на мою думку будуть допоміжними в дальшому зрості УНСоюзу:

1) Справа уділювання морґеджів-позичок для наших членів. Якщо ми говоримо, що ми є Братським Союзом і допомагаємо нашим членам у всіх аспектах, то мусимо це доказати й ділом. За мало є на різних нарадах деклямувати про „братерство", а не доказати того в практиці. Тому пропоную привернути стару систему Союзову і уділяти позички потребуючим членам, а коли дамо більше позичок то Союз збагатиться і новими членами. Заморожені гроші в низько процентових бондах та й висока грошова резерва членів нам не дадуть.

2) Справа допомоги хворим членам. — Коли не дай Боже хтось із членів захворіє і бажає одержати запомогу, яка за всіма правилами йому належиться, то такий член мусить перейти всі „старі бюрократичні' 'Союзові закони. Щоб одержати 30.00 дол. допомоги, то по-перше треба бути хворим найменше 5 місяців, а тоді перейти це лікарські оглядини і заплатити із них 30.00 дол. (якщо їх одержить член) лікареві 10-15 дол. за лікарське бадання. Тепер є питання, хто на тому користає чи цей член який роками платить допомоговий фонд, чи лікар? Певно що лікар.

Пропоную занехаяти ту систему із лікарським баданням, а довір'яти Відділовим секретарям та й урядовцям. Коли на аплікації є підписи голови, секретаря і касира, що даний член був хворим — повірити в це і виплачувати допомогу. Коли довір'яється збирання мільйонів долярів членських вкладок секретарям, то чому не довір'яти їхнім підписам на аплікаціях про допомогу.

3. Справа Окружних Комітетів. Окружні Комітети існують вже десятки літ і практика виказала, що є корисними бо координують працю в Відділах і є лучником між Союзом, а Відділами. На жаль не зважаючи на цю корисну працю чомусь дотепер Округи не є обняті статутово і не мають призначеного бюджету на найконечніші видатки провадження праці в Округах. Вже від років було говорено про це, щоб відбувати конференції всіх голів Окружних Комітетів, де спільно можна б обговорювати координацію праці, та й обмінятись думками, але на жаль, на це не було дозволу Екзекутиви. Щоб перевести це в життя, конкретно пропоную відбувати кожного року конференцію голів Окружних Комітетів для обміну думок і координації праці. Де відбудеться ця конференція, це є справа головного секретаря УНС д-ра Ярослава Падоха як координатора праці в Округах.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ВСЬОГО ДВА РОКИ У СВОЄМУ ЖИТТІ КОРИСТАЄ ДИТИНА З НАВЧАННЯ У САДОЧКУ ЧИ СВІТЛИЧЦІ. НАСЛІДКИ ЦЬОГО — ВСЕ. ЩО В ТОМУ ВІЦІ ВОНА ЗАСВОЇТЬ, ДАЄ ПІДСТАВУ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ. НЕ ЖАЛИТЕ ТРУДУ І ВИКОРИСТАЙТЕ ЦЕЙ ЧАС ДЛЯ ВАШОЇ ДИТИНИ.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ДМИТРА ПОПАДИНЦЯ

Протокол перебігу 27-мої Конвенції делеґатів Відділів Українського Народного Союзу, що недавно був друкований, в серійній формі, в офіційному органі щоденнику „Свобода", зазнайомив наше членство зі змістом звітности, різнородностей питань і дискусій, яка рівнялась оцінці праці.

Відтак вибори членів Головної Екзекутиви, Головної Ради й Контрольної комісії та схвалення фінансового пляну і, вкінці, прийняття збірних та поодиноких внесків і пропозицій на дальшу розбудову Батька Союзу.

Рівночасно цей збіг обставин, пригадав нам, членам Головного Уряду, наші зобов'язання здійснення тих постанов і пропозицій в широкому і глибокому маштабі многогранної праці.

І тут насувається пропам'ятний вислів колишнього президента ЗСА Кеннеді — „ти не питайсь, що дала тобі батьківщина, а питайсь себе, що ти зробив для неї".

На мою думку, ми повинні, під тим „моттом", звітувати на щорічних нарадах, а вкінці, на прийдешніх конвенціях.

За мною сповнилось 23 роки многогранної праці на союзовому відтинку, а в тім 6 років у Головному Уряді. Від шести років мені доводиться провадити, поєднювати і унапрямлювати у всіх трьох ступенях союзове життя і працю, а то: в ролі голови Відділу, голови Окружних Відділів й члена Головної Ради. Участь в річних зборах Відділів, а інколи і в засіданнях членів Управ Відділів та часті телефонічні розмови із секретарями, головами Управ і Контр. комісій Відділів держать нас в постійному контакті й поінформованости. Знову річні збори і організаційні наради союзового активу в Окружному Комітеті Відділів нагадують нам наші щорічні наради Головного Уряду. Змістом тих зборів, засідань і нарад є звітність про здійснення попередніх організаційних завдань і обговорення напрямних пляну праці, а зокрема, організації нових членів

Національно-громадська активність позначується членством ОКВідділів у місцевому Відділі Комітету Українців Канади і участю наших делеґатів у праці поодиноких секторів. Крім цього немало окремих завдань здійснюється в окремих делеґатських установах і комітетах, в яких і нам доводиться співпрацювати.

Звичайно буває, що наші Відділи заіснували й діють при церковних громадах і національно-громадських організаціях тож і провід таких Відділів є тісно пов'язаний із всестороннім життям тієї громади чи організації. Ми свідомі того, що в результаті хронічної нестабільности в самоуправній і політичній адміністрації провінції послабилась економіка, поглибилась рецесія, збільшилось безробіття та чим раз виразніше унаглядпюються стремління фіналізування, від років, поширювання ідеї усамостійнення. Хто, як хто, але наш нарід пам'ятає, бо пережив подібне явище національно політичних і соціяльних перемін і через спричинників тих перемін дуже дорого заплатив. Наявним доказом того нехай послужить мені відложення пляну побудови „Дому Молоді" і, невикористання признаної УНСоюзом поважної ґіпотеки. Це й спричинило в нашій окрузі послаблення суто організаційної діяльности, що вже третій рік під ряд виказує хоч й невисокий, але все ж таки дефіцит в числовому стані членів. У результаті повищого, Управа ОКВідділів позбавлена грошових засобів, що є перешкодою нашої участи в многогранному орг. житті на терені нашої діяльности.

Місцевий Відділ КУКанади організує студійну конференцію у червні, яку підготовляють три окремі Комітети, їхньою головною темою буде: „Збереження та розвиток української культури в Канаді", із специфічним узглядненням українців у Квебеку. Безперечно, що члени УНСоюзу є на передових позиціях в трьох названих Комітетах, але участь ОКВідділів, як координаційної громадської одиниці є обов'язкова. Моя особиста активність з титулу посту члена Головної Ради здійснювалась участю в річних нарадах Головного Уряду і в Союзовому дні, в рямцях Українського Національного Фестивалю в Давфин в Манітобі й принагідна участь в конференції етнічних братських союзів в ЗСА в Піттсбурґу. При нагоді річних нарад і Союзового Дня в Давфині я брав активну участь в нарадах Канадійського Представництва УНСоюзу, якого я є заступником голови на Схід Канади.

На „Союзівці", під час річних нарад я брав активну участь в окремих Комісіях: в новоствореній організаційній в ролі заступника голови, фінансовій в ролі секретаря і спортовій, як речник Канади.

Я використовував усі інші можливі нагоди, щоб ім'я УНСоюзу належно й гідно зарепрезентувати. Будучи в Буенос Айресі в Арґентині на посвяченні пам'ятника Тарасові Шевченкові я зложив від ОКВідділів привітальне письмо і пожертву від ОКВ і від себе. На 50-річчі УВУ привітав ректора проф. д-ра В. Янева і від ОКВ зложив привітальне письмо.

Моя національно-громадська активність крім союзової бо й така, сама по собі, є національно-громадською, є також многогранною.

Як член ширшої ради КУК я мав шану репрезентувати нашу громаду в Українськім Національнім Фестивалі в Давфині і на посвяченні пам'ятника Т. Шевченкові в Буйнес Айресі. Їдучи до Давфину Президія Відділу КУК поручила мене, мейорові міста Мотреалю Жанові Драпо, бути його особистим репрезентантом на УНСФестивалі і зложити писемний привіт.

Праця в Пласті й Пластприяті взагалі, а зокрема 12 років на відтинку організації фінансів й три роки на пості голови Станичної Ради була відзначена станичним збором признанням почесного члена Станичної Старшини в ролі органів. і фінан.-господарського дорадника. На пропозицію Станичної Старшини Крайовий Пластовий З'їзд наділив мене другим пласт. сеньйорським відзначенням. Я мав також шану з пл. сен. Е. Гуцуляком репрезентувати Пласт в Канаді на посвяченні пам'ятника Т. Шевченкові. Напередодні виїзду я заініціював збірку пожертв на пам'ятник, що принесла понад сімсот долярів і сам зібрав в тій сумі $380.

Після успішної кампанії збірки фондів на видання ЕУ-2, ще й тепер викінчується справа вплат, яку веде філія Патронату НТШ в Сарселі і яку я очолюю.

Від часу заініціювання і зорганізування Ради Укр. Гром. Організацій за Патріярхат УКЦеркви я виконую пост заступника голови і функцію організаційного референта. В добі існування СКВУ, УККА і КУК та інших крайових і центральних установ із докладним зазначенням діяльности в країнах поселення та всеобнимаючим станом нашого зорганізованого життя, чи не було б доцільним покликати до життя ряд студійних комісій, або передати повністю чи частинно такі функції вже існуючим і доповнити новими на час двох років до XXVIII Конвенції, для докладного прослідження діяльности братських союзів в царині многогранного життя.

Перевести розслідні студії опитів, а власне відповідей і пропозицій опитуваних осіб індивідуально і збірно по організаціях і установах відносно ролі братських союзів у загальному маштабі зорганізованого життя в діяспорі. Відносно суто забезпеченевих завдань вивчити всі можливі роди грамот, що можуть заінтересувати кожного.

Вивчити сектор суспільно-допомоговий з введенням приютів для старших віком членів братських, навіть, на співуділовій базі.

Провірити всі можливі поліпшення в праці Союзівки, як готелево-побутової і культурно-відпочинкової та виховно-вишкільної установи і ущільнення економіки з прямуванням до самовистачальности.

Проаналізувати працю видавничого сектора під аспектом служби союзові, членам і громаді та всьому народові. Встановити форму і зміст (вартість), розчислення взаємних послуг, хоч би й за критерієм собівартости, що причиниться до устійнення чіткости в бюджетуванні.

Розглянути організаційно-структуральну побудову в троступневости з точним розмежуванням прерогатив та прав і обов'язків, у координації праці всіх звен організації. Змодернізувати форму кваліфікації вибору делеґатів на Конвенцію та виборів провідних і контрольних органів. Уточнити форму стилізації і змісту статуту й правильників в урядових мовах.

Застановитись над реорганізацією форми збірки членських вплат та комасацією малих числом членів і близьких собі віддаленням Відділів та впровадженням окружних фінан. секретарів і організаторів при ОКВ.

Установити які користі приносить нам співпраця із Братськими Союзами інших етнічних груп.

Вивчити доцільність організування союзової молоді й жінок, не згадуючи про мужчин.

За нами 78 років організаційного досвіду в розв'язці прерізних проблем та пошукувань все нових та кращих шляхів, щоб осягнути мету. Останніх 25 років позначились надзвичайними перемінами дотеперішніх осягів і введенням нових применень з метою здобути якнайбільше користей — при найменшій затраті коштів, тобто фізичних і матеріяльних вартостей.

Подбаймо, щоб на зустріч 80-річчя Батька Союзу ми ввели його, не лише до модерного дому, але й обновили його та змодернізували, відмолодили його всіма засобами, щоб він був здібний і гідний приготовити організаційну моральну і матеріяльну базу та велично й достойно зустріти своє сторіччя.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ТАРАСА ШПІКУЛИ

Після одного року праці — ми знову зійшлися на Річне Засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу, щоб скласти наші звіти, провірити стан зросту, руху і майна нашої організації, а також випрацювати пляни на біжучий рік і подбати про дальший розвій нашої установи. Мою союзову працю у звітовому, 1971 році я виконував так, як в попередніх роках, маючи все на увазі добро і зріст дорогої організації, в котрій я є членом ще від 1922-го року, секретарем 221 Відділу УНС від 1931-го року, а головним урядником від 1933-го р.

Як член Управи Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Чикаґо я брав участь у всіх зборах і засіданнях цього Комітету та в міру потреби старався допомагати йому в праці. У минулому році наша союзова громада в Чикаґо понесла важку втрату, помер визначний громадський і союзовий діяч бл. п. проф. Іван Михальцевич, залишаючи по собі загальний жаль серед нашого громадянства. Покійний був понад 15 літ касиром 221-го Відділу УНСоюзу та членом Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Чикаґо, в якій кільканадцять літ займав становище заступника предсідника. Він також був головою Управи Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Чикаґо протягом двох років.

У травні (24 до 28) 1971 р. брав я участь в Річнім Засіданні Головного Уряду УНСоюзу на „Союзівці".

Стараниям Окружного Комітету Відділів УНС в Чикаґо 14-го травня відбулися організаційні збори з участю головного секретаря УНС д-ра Ярослава Падоха і обл. організатора Євгена Репети.

1-го травня 1971 р. брав я участь у бенкеті, що його влаштовував окремий Громадський Комітет в Чикаґо для відзначення 50-річчя Українського Вільного Університету в Мюнхені, репрезентуючи на ньому УНСоюз. 22-го липня я зустрівся з головним предсідником УНС п. Йосипом Лисогором і гол. касиром, покійним Петром Пуцилом й разом з ними оглянув реальність, пропоновану на „Союзівку" для західніх стейтів.

17-го серпня з доручення Головної Канцелярії перевів я розмови з Церковним Комітетом парохії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо в справі морґеджової позички на будову церкви. В подібній справі уділення позички на розбудову оселі „Самодопомоги" в Равнд Лейку, Ілл., їздив я з головним предсідником Й. Лисогором та представниками тієї установи 2-го вересня, щоб оглянути цю реальність. Організаційні збори Окружного Комітету Відділів УНС в Чикаґо відбулися 24-го вересня, на котрих був приявний гол. предсідник, п. Йосип Лисогір, який реферував організаційні союзові справи.

6-го листопада відбувся бенкет в пошану членів Клюбу Заслужених Союзовців, котрі протягом останніх 10-ох літ зорганізували до УНСоюзу не менше як 25 членів річно. Ними були 3 союзовці пп. Семків Михайло, Ткачук Микола і я. Нас відзначили почесними грамотами УНСоюзу та золотими годинниками, що їх з рамени Головного Уряду передав нам гол. секретар д-р Ярослав Падох. 5-го грудня брав я участь у прийнятті для кол. прем'єра Ярослава Стецька, а 12-го грудня у святкуванні 10-річчя єпархії св. Николая в Чикаґо, репрезентуючи Український Народний Союз.

Чикаґська Округа УНСоюзу в звітовому році стала знову першуном між Округами УНС ЗСА і Канади, приєднуючи до союзових лав 448 нових членів. Належиться велике признання і подяка всім тим, що причинилися до цієї успішної праці в нашій Окрузі.

(Продовження буде)

Провідник чілійських комуністів погрожує

Сантіяґо. — Генеральний секретар комуністичної партії Чіле Луїс Корвалан виступає з промовами в різних містах і погрожує опозиції, що її нібито „змете чілійський народ" у наступних парляментарних виборах, що відбудуться у березні. Виступаючи в Сантіяґо, Корвалан, який недавно повернувся з поїздки до Москви, закликав „обернути передвиборчу кампанію в політичну битву проти тих, хто хоче повернути назад колесо історії". Корвалан закликав голосувати за комуністичних кандидатів, бо в противному випадку — залякував він, — „у Чіле може настати горожанська війна".

Московські газети подають широкі повідомлення про виступи президента-марксиста д-ра Аллієнде, але ще більше уваги присвячують Л. Корвалянові.

ПАМ'ЯТІ ВЛАДИКИ-ЧОЛОВІКОЛЮБЦЯ

29-го червня мин. року згинув трагічно Преосвященний Владика Іван Стах. Навіть із цієї довшої віддалі часу тяжко усвідомити собі ту велику втрату, яку понесла наша Церква з передвчасним відходом із цього світу Архиєрея, якого можна назвати найкращим послідовником Христа Спасителя Чоловіколюбця. Покійний Владика Іван, стараючись у всьому йти слідами Христа теж був великим Чоловіколюбцем, якщо такого терміну через аналогію сміємо примінити до його особи.

бл.п. Владика Іван Стах

Ще всі ми нині, навіть після відносно довгого часу від його смерти приголомшені тим фактом, що добрячого Владики Івана немає в живих. І хоча кожна українська душа, що колинебудь мала нагоду зустрічати чи чути про Покійного Владику, відчуває по тій великій втрат невисказаний біль, то все ж щойно перспектива часу дасть змогу побачити і зрозуміти відсутність Покійного.

Владика Іван, хоча як багато натрудився для Церкви на різних постах, як священик, як єпископ, він ставив щойно перші кроки в архиєрействі. Він ще не мав часу ні змоги виявити своїх талантів, як Архиєрей, ні — вповні розвинути своїх крил Наслідника Христових Апостолів, так як він це розумів і хотів поставити засади Христової Євангелії — єдиною доктриною свого архиєрейства.

І тут саме — оцей трагізм його передвчасного відходу і тим самим втрата для нашої Церкви.

Згадуючи св. п. Владику Івана, робимо це не тому, щоб Його величати, цього йому не потрібно, бо він напевно вже має найвищу похвалу й нагороду від свого Творця, якому служив вірно, віддано.

Пишемо про покійного Владику Івана, щоб ми пізнали правдивого священоєрея, в якому крім служби Господеві, та служби своєму ближньому згідно із Господньою заповіддю — не було більше ніяких цілей у його відносно короткому житті.

Покінчивши бизнесовий гайскул, обдарований знаменитою пам'яттю, він міг піти по лінії комерційної кар'єри, яка в Америці, є найбільш поплатною. Він пішов за голосом Христа, пішов служити своїй Церкві, своєму народові. Не зважаючи на брак в підготові до богословських студій, він в Інсбруку, де треба було знати дві чужі мови, латинську і німецьку, він вже під кінець академічного року кінчив із відзначаючими оцінками, опанувавши їх бездоганно. Після закінчення студій тодішній Ординарій нашої Церкви в ЗСА Впреосв. Константин, висвятив побожного і талановитого Івана Стаха на священика і наділяв його постійно довір'ям чи то посилаючи його майже без ніякого душпастирського досвіду на парафію в Міннеаполіс і Чісгольм, де він здобув собі відразу любов серед вірних, чи назначуючи його своїм секретарем, чи вкінці висилаючи його, як опікуна скитальців в Европі, з осідком в Мюнхені.

На цьому пості покійний Єпископ Стах працював, як представник нашої Церкви, що створила Український Католицький Допомоговий Комітет під проводом ВПреосв. Амвросія Сенишина, з осідком в Стемфорді — шість років.

Тих шість років — це безперервний ланцюг діл милосердя нашим скитальцям, які доконував з такою любов'ю і посвятою, що це увійшло майже у приповідку: „добряга, як о. Стах". Хто зчислить інтервенції, поїздки до різних американських чи англійських властей, щоб залегалізувати якусь нашу інституцію, дістати ліценцію, приспішити в консуляті справу виїзду чи усунути труднощі, яких стільки вороги наших втікачів на кожному кроці підсували американським властям, щоб робити пакости нашим людям.

У записках покійного вже президента УНР в екзилі д-ра Витвицького чи пок. посла Василя Мудрого, голови ЦПУЕ, напевно знаходиться не одна добра згадка про покійного Владику Івана, який допомагав тим чільним провідникам у не одній скрутній справі.

Майбутній історик нашого великого ісходу після другої світової війни не зможе написати тієї історії, не згадавши великого вкладу в рятування і допомогу нашій еміграції пок. Владики Івана Стаха. Скільки Покійний роздав грошей зі своїх скромних засобів, дуже часто з особистих приділів харчу чи одягу! Хоча стало зайнятий, о. Іван Стах все ще знаходив час на душпастирську працю серед вірних. Окремою опікою він огорнув був наших студентів, які мешкали на Фіріх Шулє, для яких він став не тільки душпастирем, але й приятелем. Спершу в час довгої недуги незабутнього духовника студентства о. Василя Мельника, а відтак, після його смерти, о. Іван Стах прийняв на себе добровільно додатковий обов'язок нести духовну опіку нашій студіюючій молоді. Попри чисто духовну опіку він дбав теж про матеріяльні засоби наших студентів, виєднюючи їм через NCWC приділи харчів чи допомагав із своїх скромних засобів. Студенти полюбили о. Стаха і горнулись до нього, бо кожний відчував в ньому щирого друга, готового кожночасно допомогти.

Ця приязнь між нашими кол. студентами в Німеччині тягнулась до останніх днів життя Владики вже на терені Америки. Де він тільки не з'явився б, зараз збирались довкола нього давні знайомі, вітаючись з ним, як з кимось із найближчої родини, згадуючи часи з-перед двадцяти і більше років.

Покійний Владика мав особливе співчуття для всіх покривджених і хворих, тих, що залишились були в Німеччині. Не один отримав ліки за його старанням, а дуже часто і за його власні гроші. Робив він це з мотивів хрустально-чистої християнської любови ближнього. Працюючи з покійним Владикою Іваном від 1953 року день-в-день, автор цього допису мав нагоду добре пізнати цю шляхетну душу, яка горіла бажанням наслідувати Христа в щоденному житті. Не раз і не два можна було почути від нього: „Ісус Христос, Сам Бог, каже нам помагати ближньому, Сам Христос прощав тим, що Йому робили кривду, а ми, люди, не хочемо того робити"...

Покійний Владика Іван болів всіми недоліками нашого церковного і громадського життя. У нього було єдине бажання, щоб ми всі спільно, в дусі християнської любови брат до брата, чимскоріше вилічили наболілі рани та спільними силами працювали для відродження нашої Церкви. Він мріяв про те, щоб колись поїхати в Україну й понести туди слово Христової Правди для нашого народу. Він щиро любив все, що рідне, рідну пісню, традицію, рідний обряд. Він перш за все любов душпастирювати і тому дуже часто повторяв: „Я найрадше хотів би мати якусь маленьку парафійку".

З трагічною смертю Владики Івана наша УКЦерква понесла болючу втрату. Своїми прикметами ума та шляхетної душі, вступивши в архиєрейський сан, він міг би ще не одне зерно християнської любови посіяти в серцях наших вірних, бо на тому відтинку жниво таке велике, а робітників так мало.

Василь Ленцик

Реситаль музичних творів Ярополка Ласовського

Перед кількома роками дебютував молоденький скрипаль Ярополк Ласовський в Літературно - Музичному Клюбі в Ню Йорку. Оскільки пригадую програма обіймала, між іншими, твори Баха (токата), Моцарта (соната) та Бетговена. Технічно та під оглядом інтерпретації, молоденький, несповна двадцятитилітній Ласовський був високо заавансований: тон його скрипки був чистий, глибокий, співучий.

В міжчасі появилися нотатки про його композиторську діяльність, що він покінчив консерваторію, дістав диплом магістра з музикології та працює над докторатом в Колумбус університеті в Огайо. І тому я із великим заінтересуванням пішов на реситаль його музичних творів, що відбувся в тій же самій залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку 24-го листопада ц. р. під протекторатом Ради для справ культури при СКВУ.

Основною рисою музики запрезентованих творів, це мелянхолія і драма, так характеристична українській музиці, на якій поклала свою печать вікова неволя і недоля нашого безталанного народу. Хоч музика Ласовського не оперта на народних мотивах (як наприклад музика Лисенка і інших до Коса Анатольського включно), взорована на західній музиці, а не раз і нагадує стиль Ріхарда Штравса „Сальоме", зокрема у вокальних піснях, всеж таки вона суто українська в характері. З огляду на те, що Ярополк Ласовський говорить так талановитою музичною мовою, зрозумілою своїми зособами для зах. світу, він має всі дані при наполегливій праці впровадити українську музику на міжнародні естради, що досі вдалося лише Леонтовичеві з його „Щедриком".

Я. Ласовський запрезентував нам кілька менших форм, які лучить тематично в одну цілість („Триптих", Тренодія або Голосіння на смерть Алли Горської), Будова його токати радше оригінальна, не клясична, у формі скороченого ронда з контрастуючими темами і темпом. Ласовський, відкидаючи клясичну форму токати XIX століття (Шуман), розвиває радше форму токати прийняту в ХУП і ХУШ століттю, коли писано токати у вільній імпровізованій формі, близькій до прелюдій або фантазії. Клясична форма токати, писової віртуозівської п'єси не допускає повільних переплітань,— Ласовський відновляє в тому респекті традиції ХУП століття.

Рідкими в музичній літературі є пісні на голос і скрипку без акомпаньяменту мультітонального інструменту (фортепіян, орґани) чи оркестри, такими є мініятюри до слів Гаврилюка. Тут музика чисто програмова, ілюструюча зміст поезії.

Більшим твором є музична ілюстрація до короткометражового фільму Миколи Куліша „На всіх годинниках світу". Музика назагал відповідає темі фільму, за винятком сцен в церкві. Ефектовно є ужитий рівномірний ритм биття серця, яко віщун несподіваного нещастя, при буколічних сценах, що попереджують жахливий землетрус в Баня Люці. На жаль сам землетрус (з документальних фільмів) замало драматично музично зілюстрований. Один хочби удар в зловіщий інструмент Там—Там дав би куди сильніший ефект. Та часть ілюстрації музичної вимагає перерібки. - Сам фільм добрий, вимагає окремої розвідки.

Є цікавим, що мелодика та гармонія, часами атональна або дванадцятитонова, радше нагадує двадцяті і тридцяті роки того століття, ніж музику шістдесятих років як це слідувало б сподіватися від випускника консерваторії з шістдесятих літ. Можливе, що його українській душі ця музика ще не промовляє. Ласовський вправді пробує і часами старається піти за „духом часу", але це виходить у нього наразі неограничо, звучить штучно і неоправдано.

У залі Літературно - Мистецького Клюбу була фатальна акустика та поганий хоч новий фортепіян. Аж дивно, що професійні музики підібрали такий нефортунний інструмент. Брак фондів не є тут оправданням.

Виконавці, товариші композитора, з'їхалися з Колумбус Огайо, Філядельфії, Монтреалю та Ню Джерзі, та мали всього одну спільну пробу перед концертом.

Галина Саґата Поритко переконливо інтерпретувала дуетову фортепіянову партію „Тренодії—голосіння на смерть Алли Горської". Її гра інтеліґентна, добре фразування, гарний удар, глибокий тон дискретне педалування. Партнер цього дуету віольончеліст Петро Мудрик молодий але вже зрілий артист, володіє доброю технікою, має співучий, глибокий повний тон і чудові піяна. Переконливо інтерпретує. Цей дует слухався з насолодою.

Молоденька меццо-сопрано Марія Чолій, артистка опери в Монтреалю, володіє сильним, добре поставленим і добре вишколеним голосом. Верхні тони дзвінкі, без тремоля (!), низький реєстр, як на меццо-сопрано пристало - аксамітний. Перехід скалі гладкий. Інтерпретація на високому рівні драматичної артистки. Нагадувала інтерпретацію героїнь Ріхарда Штравса („Сальоме") чи Вагнера (Кундре).

Марта Цибила вже добре знана нашій концертовій публіці, відіграла на фортепіяні партію „Триптиха" та „Токати", де мала змогу виявити свою майстерну техніку, а зокрема в акомпаньяменті до сольо-співу меццосопрано Марії Чолій.

Композитор Ярополк Ласовський дав нам свою автентичну інтерпретацію скрипкової партії дуетів „Триптиху" і „Токати" та мініятюри до слів Гаврилюка.

Слово про спонзора, композитора та виконавців виголосив архітект Аполінарій Осадца.

Іван Заяць

Ялинка і зустріч Нового Року у Швайцарії

Об'єднання Українців у Швайцарії, влаштувано 31 грудня 1972 р. ялинку для дітей та зустріч Нового Року для всього українського громадянства. Це-перша зустріч - забава Об'єднання, за його 28 літ існування.

Кількість українців у Швайцарії незначна, та до го ще розпорошена по всій швайцарській землі, що припиняє культурну працю. Управі Об'єднання вдалося, за ці роки зареєструвати біля 80 українців, з яких від 30 до 40 відсотків відвідують наші Святочні Академії та Сходини, з літературними, концертно -вокальними програмами, що влаштовує Об'єднання від 2-ох до 3-ох на рік із Церковними Богослужбами.

Напревеликий жаль, треба підкреслити, що великий відсоток нашої інтеліґенції не показуються на наших імпрезах, що звичайно, неґативно діє на культурне життя тієї жменьки українців!..

Ініціятива жіноча та чоловіча група, пані: О. Беран, Г. Вінчалкова, О. Гаврилюк-Марго, Ж. Михайлишина, Н. Руґлі-Кремповська, А. Шелемех, та панове В. Михайняк, О. Сірий удекорували залю та прикрасили ялинку, а пані приготовили святочну вечерю. Зокрема відзначилася жіноча група у всіх господарських справах.

У чудовій гірській місцевості Маколан коло міста Бісн в будинку швайцарського „шале" стояла велика ялинка, під ялинкою лежали подарунки для дітей, що їх роздавали захопленим дітям під спів колядок та щедрівок. Опісля приступили до святкування всі дорослі.

Вечерю розносили пані-ініціяторки вбрані у вишивані блюзки. Вони також продавали квитки, для розгри тих річей, що громадянство пожертвувало для підтримки фінансового стану Товариства.

Після півночі, вже в Новому Році почалися танці, що тривали до самого ранку, зі всякими несподіванками, в тому числі й з американською розгрою, яку весело перевів Р. Прокоп.

Це свято-забава залишила приємні згадки.

М. Г.

Заклик СФУЖО до українського жіноцтва у вільному світі

У переломових хвилинах 1948 р., коли то всі українські землі опинилися під більшевицькою окупацією— українське зорганізоване жіноцтво - ведене великим почуттям відповідальности - з ініціятиви Союзу Українок Америки скликало Світовий Конґрес українського жіноцтва у Філядельфії, у висліді якого створено Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). Головною ціллю СФУЖО поставила - об'єднання дії українського жіноцтва і підтримку визвольних змагань українського народу. Відзначуючи 25 ліття існування СФУЖО—Пленарна Сесія Ради СФУЖО що відбулася у листопаді 1972 р. у Філядельфії, проголосила 1973 р. ювілейним роком СФУЖО.

На протязі 25 років діяльність СФУЖО проходила в двох плянах: внутрішньо-організаційному і зв'язків. Великим осягом у внутрішньому секторі є те, що Федерація об'єднала у своїх рядах майже всі жіночі організації в 11 країнах світу, а саме 18 складових організацій (на останній Сесії приступили до СФУЖО; Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у ЗСА й Об'єднання Жінок Просвіти в Арґентині), разом понад 25,000 членів, встановивши ідеологічні основи своєї дії на всеукраїнських загально-національних принципах. У зовнішньому секторі СФУЖО нав'язала зв'язки з етнічними групами в країнах нашого поселення та з міжнародними жіночими організаціями. В останніх роках СФУЖО розгорнула діяльність в обороні українського народу, виготовлячи меморіяли й еляборати, що їх вислано до відповідних міжнародних чинників при ОН і до Міжнаро. Червоного Хреста. Як світова централя українських жіночих організацій СФУЖО тісно співпрацювала із Світовим Конґресом Вільних Українців - випереджуючи постання його на 20 років.

Із нагоди 25 ліття звертаємось до вас, українські жінки, розкинуті по цілому світі: Ставайте в зорганізовані ряди, допоможіть нам сповнити велике зобов'язання перед українським народом, перед нашими дітьми. Розкинуті по цілому світі, гуртуймося в наших організаціях, бо тільки в єдності, солідарності й дисципліні—наша сила. У країнах, де існують жіночі організації— координуйте працю - головно в ділянці оборони прав української людини. У країнах, де ще немає українських жіночих організацій, гуртуйтеся і творіть жіночі товариства. СФУЖО вам допоможе у цьому ділі.

До вас, складові організації звертаємось із проханням —відзначити 25-ліття існування нашої Федерації відповідними виступами, як також створенням Ювілейного Фонду, призначеного на оборону прав поневоленої і замученої української людини.

До тебе, українська молоде, звертаємось окремим закликом, бо ти майбутнє України. Українська молодь на рідних землях веде затяжну боротьбу за право на свою релігію, мову, культуру. Допоможіть їй тут на новому поселенні своїм новим підходом і фаховим знанням! Засуджені й запроторені по тюрмах і лагерях наші брати і сестри кличуть до нас, щоб даремне не пропала їхня жертва, та молоде життя, що вони кладуть за краще майбутнє українського народу!

До тебе, українська громадо, звертаємося із закликом - підтримати в цьому ювілейному році всеціло працю українського зорганізованого жіноцтва. Допоможіть цей ювілейний вклад зробити багатим і всестороннім!

Головна Управа СФУЖО

У Бавнд Бруку вшановано пам'ять Олени Теліги

В суботу 2-го грудня м.р. в приміщеннях Осередку Української Православної Церкви в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж. відбулася святочна академія, присвячена пам'яті Олени Теліги в зв'язку з 30-ю річницею її трагічної смерти. Академію підготували і влаштували молоді сестриці, на чолі з головою Сестрицтва при Церкві-Пам'ятнику в Савт Бавнд Бруку Любов'ю Шевченко.

Академію відкрила і проводила програмою голова Головної Управи Сестрицтва паніматка Леся Селепина. У вступному слові паніматка згадала Олену Телігу, як поетесу і українську патріотку-революціонерку, що вірно служила своїй поневоленій вітчизні.

Першою точкою програми була Прелюдія ч. 15 і Симфонія ч. 4 Ф. Баха, що їх виконав на фортепіяні Юрій Фізер.

Реферат про життя і діяльність поетеси прочитала Любов Шевченко.

Сольо до слів Шевченка „Така її доля"— музика С. Заремби та до слів В. Самійленка „Вечірня пісня" музика К. Стеценка,— виконала Людмила Костецька. При фортепіяні — Лариса Паливода. Деклямацію із творів поетеси „Чоловікові", виконала учениця 10-ої кляси Школи Українознавства при Консисторії УПЦ — Христина Павловська. Ніна Галіон членка церковної громади в Ню Йорку, катедри св. Володимира, по 82-ій вулиці і яка належить до ансамблю бандуристок при Школі Українознавства, виконала сольо, під звуки бандури, „Ой не пугай пугаченьку", історичну пісню, в обробці Миколи Лисенка і „Ой не пугай пугаченьку" — народну пісню, в обробці Миколи Лисенка.

Учениця тієї ж, 10-ої кляси Школи Українознавства — Наталя Павленко чудово виконала деклямацію до слів Олени Теліги „Засудженим". Відтак відома українська співачка Ганна Шерей виконала три пісні: „Стародавні образи", слова О. Грановського, музика І. Зайця, „Ой не зникли золоті терни", слова Л. Українки, муз. О. Бобикевича і „Пісню про Дніпро", слова Т. Масенка, музика П. Майбороди. Присутні довго не відпускали оплесками, співачку і вона виконала ще одну пісню — „Пісню про Київ", слова Ющенка, муз. Дремлюги. При фортепіяні була пані Лариса Паливода.

Жіночий ансамбль ім. Лесі України постав як гурток бандуристок при Школі Українознавства, який вишколювався під керівництвом Романа Левицького. При цій школі існує ще кілька дитячих і юнацьких гуртків, що вивчають гру на бандурі і часто виступають під час українських національних і релігійних свят не тільки в місцевій громаді, але й поза нею. У склад жіночого ансамблю ім. Лесі Українки входять: Лариса Паливода, Марія Копман, Зоряна Клюфас, Раїса Хейлик, Дарія Оріховська, Валентина Сизоненко, Ніна Галіон і Ольга Павленко.

Ці бандуристки співали і грали на бандурах. Вони під час цієї академії виконали дві пісні „Ой повій вітре..." народна пісня, в обробці Ступницького, та „Ой горе тій чайці', слова І. Мазепи, музика Леонтовича, гру на бандурі аранжував проф. Р. Левицький. На цій академії були: голова Консисторії УПЦ в ЗСА о. протопресвітер Артемій Селепина, заст. настоятеля Церкви - Пам'ятника митрофорний протоієрей о. Павло Фалько, прот. о Федот Шпаченко, о. Іван Ілляшенко і проф. Іван Паливода.

В. Г.

ЗАКЛИК

ТОВАРИСТВО ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ КРАЙОВА УПРАВА У ЗСА

закликає все українське громадянство, а зокрема Відділи Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви, молитвою і Богослужбами вшанувати 10-річчя звільнення з совєтської каторги Первоієрарха Української Католицької Церкви Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого.

Дня 9-го лютого 1973 р. сповняється десять років від часу прибуття Їх Блаженства до Вічного Міста — Риму.

„Через терня до зір"

18 років важкої каторги — за ґратами в'язничних мурів — на допитах — тортурах слідствах — скитання по безкраїх просторах Сибіру, тундри й тайги — у шахтах за полярним колом, холод і голод — побої і наруги — душевні муки — це та безодня страждань, що їх терпеливо і незломно переносив продовж довгих 18 років Первоієрарх УКЦеркви.

Чудесне звільнення та поворт у вільний світ, які хоч започаткували нову добу в житті УКЦ і народу, не зменшили душевних терпінь, прикроців і трудів.

Твердою ходою, непохитно йде наш Первоієрарх до наміченої мети, що їй на ім'я:

— ЄДНІСТЬ ЦЕРКВИ Й НАРОДУ
— ПОМІСНІСТЬ І ПАТРІЯРХАТ

це одинока запорука вдержання самобутности УКЦ, в одність віри у різнородності обрядів, це сила Вселенської Церкви.

Миряни УКЦеркви! У цей святочний день об'єднаймося всі біля Нашого Патріярха! Жертвуймо молитви й Святі Причастя в намірені Їх Блаженства Кир Йосифа Сліпого. Своїми ділами стараймося хоч частинно сплатити наш моральний довг тому, що своїми муками записав Українську Церкву золотими буквами в історії Вселенської Церкви. Пам'ятаймо, що „через терня до зір" це дороговказ, за яким мусимо іти, коли не хочемо безслідно й неславно пропасти, не сповнивши тих завдань та обов'язків, які ми взяли на себе, залишаючи рідний край.

За Крайову Управу:

Д-р Мирослав Навроцький, голова

Д-р Леонід Рудницький, секретар

Франко-українська приязнь у Квебеку

Недавно Александер Лаґоя, світової слави мистець гри на ґітарі сказав, що для нього найціннішою річчю у світі є приязнь. Андре Лішер, відомий журналіст, уважає, що любов немає такої сили, як щира та довготривала приязнь. Ми всі, які переживали життьові занепади та піднесення погоджуємося із висловленими думками. Приязнь не тільки має велике значення у приватному житті людини, але теж в житті суспільства. Приятель, який шанує і любить наш нарід, розуміє наші політичні стремління, вміє обставати за нашим суспільством—це приятель кожного з нас. Це не значить теж, що він має притакувати на кожну річ і погоджуватись з нами на кожному кроці, бо однією із найцінніших прикмет приязні є щирість, яка виявляється у свобідному вислові думок.

Немає сумніву, що українська спільнота у вільному світі втішається приязню серед чужинецьких співгромадян, що не є винятком у нашому Квебеку. Невже ж неприємно послухати від посторонніх осіб, що ця чи інша людина на тому чи іншому відповідальному пості фаворизує українців. А треба признати, що це не належить до рідкісних явищ у Квебеку, бо за останніх десять років українці здобули приязне відношення серед квебецького загалу, що до певної міри віддзеркалюється на сторінках французької преси, яка нашій, хоч чисельно дуже скромній групі, присвячує багато дописів та тим самим популяризує наше ім'я.

Останньо, на сторінках „Ля Прес" в Монтреалі, найбільшого французького щоденника на північно-американському континенті, появилася знімка з коротким дописом із скромної зустрічі, яку влаштувало Франко-Українське Товариство Приязні в Квебеку для відзначення уродин приятеля українців Марселя Колєн, директора Відділу етнічних організацій при Міністерстві Іміґрації. Марсель Колєн та його дружина не тільки ставляться з великою приязню до нашої української спільноти, але він із запалом вивчає українську мову та вже добився цього, що на всяких українських імпрезах національно - культурного характеру вміє сказати декілька речень й то без жодної нотатки.

Ціллю знимки, поміщеної в „Ля Прес", не було відзначення самих осіб, але увіковічнення на сторінках преси прекрасного мистецького твору Михайла Мороза, який красою очарував французьких гостей так, що вони, на протязі цілого вечора цікавились мистцем та хотіли якнайбільше довідатись про нього.

Дивлячись з точки сантиментальної, мистець не міг вибрати кращого сюжету на дарунок у день уродин, що їх п. Колєн відмічав в перший день осени, як цю прекрасну китицю косариків у трипільській вазі, які своєю питомою красою, так майстерно переданою на полотно, своєю теплотою, а зо й гарячістю красок, своєю мистецькою прецизністю, цією прекрасною модерною технікою, яку так вміло підкреслив „Ню Йорк Таймс", кріпитимуть нашу приязнь та захоплюватимуть усіх канадійських французів, які відвідуватимуть родину Колєн. Тож й не диво, що приятель із молодих літ прем'єр-міністра Канади, відомий письменник, знавець мистецтва Р. Льорен, який саме тепер підготовляє до друку „Історію канадійського балету" сказав, що цього мистця треба обов'язково запросити з виставкою до Монтреалю.

Образ нашого улюбленого мистця Михайла Мороза буде наявним свідком нашої високої творчої культури, за що треба зокрема подякувати мистцеві, яке на наше прохання відгукнувся не тільки як мистець, але як український діяч, який для прославлення нашого імени віддав одну зі своїх найдорожчих праць.

Про ціль нашого Французько - Українського Товариства Приязні в Квебеку говорить сама назва. Товариство під керуванням Я. Пришляка та Марії Логуш здобуває щораз більший круг приятелів, симпатиків українських стремлінь, серед канадійських французів.

Марія Орищук

НА ПОШТІ В ІЗРАЇЛІ ЗНАЙШЛИ вісім листів з вибуховими матеріялами. Всі вони прийшли з турецького Істанбулу 25 січня ц. р. Один учитель, який відчиняв такого листа, був поранений. Інші листи відкрили й унешкідливили військові фахівці. Ізраїльські власті перестерегли громадян — бути обережним з усіма листами й посилками.

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУССЕЙН ПОГОДИВСЯ, щоб верховним командиром йорданської армії став єгипетський генерал Ахмед Ізмаїл, який командує вже не тільки єгипетськими, але й лібійськими та сирійськими збройними силами. Не вважаючи на включення йорданських збройних сил до єдиного протиізраїльського фронту названих арабських держав, король Йорданії Гуссейн не припиняє заходів щодо сепаратного миру Йорданії з Ізраїлем.

НЕВДАЛІ ПОРІВНЯННЯ І ЩЕ ГІРШІ ВИСНОВКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ґрунтовував" своє розуміння „інтегральности" СССР, порівнюючи Україну з американськими стейтами — Тексасом чи Пенсилвенією, — ми хочемо звернути увагу на те, що А. Білинський з якихось міркувань, роблячи свої висновки, цілком „забув" про існування 17 статті конституції СССР, яка виразно і без ніяких передумов говорить, що „за кожною союзною республікою зберігається право вільного виходу з СРСР". Мусить бути ясним для кожного, що коли конституція держави того типу, яким формально є СССР, передбачає таке право за складовими частинами союзної держави, то якщо вже не безпосередньо, то посередньо треба прийняти, що громадяни даної складової частини союзної держави мають право перевести в життя конституційну постанову, тобто відокремитися від СССР.

Як можна, маючи перед собою постанови „основного закону" (конституції) держави, говорити про „принципове непошанування інтегральности СРСР" всіми тими, хто, спираючись на постанову конституції, змагається за відокремлення від СССР? Як можна в такій ситуації говорити про „незаконність" намагань відокремитися від СССР? Очевидно, ми не говоримо тут про фактичний стан у підсоветській дійсності, а про формальний аспект проблеми як такої, тобто в тому самому аспекті, з яким до неї підходить А. Білинський.

Як відомо, автори різних самвидавних публікацій у такій площині розглядають це питання і особливо сильно підкреслюють власне леґальність того роду змагань і намагань, включно з обороною права на вихід з СССР Української ССР. Для А. Білинського, як автора концепції „пристосувальної політики" у відношенні совєтського режиму, однак, таке правильне розуміння прав громадян, ґарантованих конституцією СССР, є „протизаконним", а тим самим підлеглим карним санкціям. Іншими словами, його розуміння совєтської конституції і прав совєтських громадян нічим не відрізняється від інтерпретації, яку дають совєтській конституції слідчі з КҐБ, знущаючися над дисидентами в тюрмах та засилаючи їх на заслання. Совєтські слідчі також кваліфікують кожну думку про можливий вихід якоїсь республіки з СССР як „принципове непошанування інтеґральности СРСР".

Коли автор за межами України і до того знавець державного права говорить в такому загальному контексті про „пошанування" чи „непошанування" інтеґральности СССР — то це треба оцінювати як одне велике непорозуміння, або як нічим неоправдану і до того небезпечну тенденційність. Коли ж йдеться про порівняння з демократичними державами та їхньою практикою, з ЗСА зокрема, то тут маємо справу з черговим нерозумінням дійсности. Очевидно, порівняння СССР з ЗСА, а совєтської республіки з американським стейтом, з чим зустрічаємося в А. Білинського, може викликати тільки здивування, бо йдеться про різні типи держав. Конституція ЗСА не має статті, яка була б відповідником статті 17 совєтської конституції, що є засадничого порядку. Це одне, а друге, А. Білинський повинен би знати, що в ЗСА кожен громадянин може вільно і без ніяких перешкод вести пропаганду за „відокремлення Тексасу" і може творити відповідні організації. Мало того, коли б даному громадянинові адміністраційні чинники намагалися в цьому ставити перешкоди і його переслідували, то він має реальну можливість вдатися до суду і боронити своє право на свободу мови, преси, зборів. Така сама ситуація існує, наприклад, в Канаді, яка також є федеративною державою. В одній канадській провінції (Квебек) ведеться якраз тепер активна пропаганда за відокремлення від Канади, існує створена для цієї цілі політична організація, але федеральний уряд не встряває в цю справу і не ставить перешкод того роду пропаганді, хоч канадська конституція також не має такої далекойдучої постанови, як стаття 17 совєтської конституції. Не говоримо вже тут, наприклад, про Британський Коммонвелт і права окремих держав в Коммонвелті, хоч власне Коммонвелт найкраще надавався б для такого порівняння. Такий є фактичний і формальний стан в країнах зі справді демократичним устроєм і тому відклик до практики цих країн для „обґрунтування" „незаконности" змагань за відокремлення совєтських республік від СССР не має ніякої підстави.

Коли ж йдеться про СССР, то фактичний стан такий (і про нього А. Білинський таки повинен знати), що не змагання України і інших націй в СССР за свої права, включно з правом на вихід з СССР, є незаконні, чи протизаконні, а протизаконними є всі ті заходи совєтського режиму, у висліді яких громадяни СССР не мають змоги користуватися правами, що їх ґарантує конституція СССР та конституції окремих республік. Маючи це на увазі, треба сказати, що А. Білинський з досить легкої руки потрактував справді „основно-ключові проблеми", не застановлюючися над можливими шкідливими наслідками такого свого писання.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ:

3-ІЙ, А НЕ 4-ИЙ УНІВЕРСАЛ

У „Свободі" ч. 13 від 20 січня 73 на першій сторінці вміщена фотографія, а під нею підпис, що це „проголошення IV-го Універсалу 22-го січня 1918 р.". Тут є помилка, бо на фотографії є проголошення не IV, а III-го Універсалу. Четвертий Універсал було проголошено о 0.25 годин 25 січня 1918 р. не на площі, а на Малій Раді в приміщенні Центральної Ради і більше ніде не був проголошений, а оголошений спеціяльними афішами, оригінал одної з них маю у своєму архіві. Свідком того проголошення був я і тому добре знаю цю подію.

В. Филонович

Роковини історичних Січневих Актів в Сиракюзах

Сиракюзи, Н. Й. — У неділю 21-го січня ц. р. українська сиракюзька громада під проводом Відділу УККА відзначила 55-ті і 54-ті роковини історичних Актів 22-го січня 1918 і 1919 років бенкетом-концертом у приміщенні місцевого Українського Народного Дому із присутністю визначних діячів української громади Сиракюз і місцевого американського політичного, культурного та наукового світу. Багатьом із них вручено відповідні грамоти.

Відзначення Роковин попередили Служби Божі в обох українських церквах у намірення учасників Визвольних Змагань і Українського Народу. Гарний приклад дала сумівська молодь своєю зорганізованою участю в одностроях та з прапором у Службі Божій в церкві св. Івана.

Бенкет-концерт почався співом американського гимну у виконанні п-і Джойс Ткач, та молитвою о. шамб. В. Середовича. Опісля доповідь прочитав, українською мовою, проф. д-р Іван Гвозда — голова Відділу УККА та попросив присутніх встати і однохвилинною мовчанкою вшанувати борців поляглих за волю України. Опісля до почесного стола підійшли діти Школи Українознавства — Ліда Гвозда та Уляна Клюфас і вручили учасникам Визвольних Змагань по одній рожі. З черги святочну доповідь по-англійськи прочитав мгр Мирон Ткач — заступник голови Відділу УККА в Сиракюзах.

Мистецьку частину розпочали учні Школи Українознавства ім. Лесі Українки. Діти англомовної кляси виступили із збірною деклямацією „Ми є діти українські", вірш М. Щербака „Ти її не бачив, Україну" деклямувала учениця IX кляси Л. Жовніренко, а VII кл. збірно деклямувала вірш О. Тарнавського „На могилах".

Чоловічий хор „Сурма" під орудою маестра Є. Крука виконав дві пісні: „За рідний край" муз. М. О. Гайворонського і „Вставай Україно" муз. Є. О. Садовського, а мішаний хор під бурю оплесків виконав три пісні: „Геть вороги з України" муз. А. Гнатишина, „Живи Україно" муз. О. Гайворонського і „Засяло сонце золоте" муз. Пилипенка-Недільського.

Відтак виступав мандоліновий Ансамбль молоді СУМА під диригентурою пп. В. Жмура і Е. Машталіра, керівника. Програму Ансамблю почала деклямація І. Михайліва п. н. „Село моє рідне", а опісля Ансамбль виконав в'язанку українських народних мелодій. Усіх слухачів захопив Ансамбль піснею „Карпати" до слів Д. Луценка, муз. І. Шамо. Сольо виконувала на фортепіяні панна С. Ґоджак. Пісня своїм чаром понесла слухачів на рідну землю, у гори Карпати. Виконавців нагородили повстанням та рясними оплесками.

Мгр. М. Ткач розпочав програму бенкету відчитанням по-англійськи тексту IV Універсалу та підписанням Проклямації Українського Дня посадником Сиракюз Лі Александром. На той час до почесного стола підійшла з прапорами молодь СУМА, ОДУ-у і Пласту. Зараз після підписання проклямації Українського Дня грімким голосом присутні відспівали „Ой у лузі червона калина."

Під час бенкету д-р І. Гвозда знайомив святочну громаду із запрошеними гістьми та представляв представників Визвольних Змагань.

Управа Відділу УККА виготовила грамоти в обох мовах. Їх вручено учасникам Визвольних Змагань і громадянам українського роду за довголітню працю для Українського Народу, а зокрема для української громади Сиракюз і околиці.

Грамоти отримали українці: о. прот. П. Шпірук, о. шамб. В. Середович, д-р І. Подюк, д-р І. Заваликут, інж. І. Романюк, І. Пігуляк, Г. Туркевич, Ф. Шевчук.

З американців грамоти отримали. посадник Лі Александер, Дж. Молрой — кавнті екзекутів, конгресмен Дж. Генлі, конгресмен В. Волш, стейтовий сенатор Т. Ломбарді, стейт асемблимен Е. Кінселла, кавнті леґіслятор А. Стурик, д-р А. Бускарен — голова Комітету Поневолених Націй, п-ні К. Рассел — директор телевізійної програми, п. О. Шеремета — один із редакторів місцевої газети „Пост Стандарт", п. Ф. Гоффман — редактор журналу „Емпаєр", панна Е. Баттерфілд — редакторка жіночої колюмни щоденника „Геральд Джорнал".

Із запрошених гостей були ще дві сестри-монахині — представниці президента місцевого коледжу „Марія Реґіна", п-во Дж. О'Коннор — кол. шеф поліції і республіканський кандидат на посадника Сиракюз, М. Репп — президент Онондаґа Комюніті коледжу, Дж. Глешко — президент Асоціяції Об'єднаних Націй стейту Ню Йорк із секретаркою п-і Г. Карин, М. Юстон — представник Чамбер ов Коммерс та інші.

Був також п. Т. Гелч — голова мадярської громади і Ф. Петраускас з дружиною — голова литовської громади, п. К. Тарвер — представник Американського Леґіону 41.

Д-р І. Подюк в слові підкреслив вагу свята української громади у присутності визначних американських гостей.

Свято закрито молитвою о. прот. П. Шпірука і співом українського національного гимну. Понад 300 людей взяли участь у святі.

Відзначення роковин Української Незалежної Держави знайшло прихильний відгук у телевізійних вечірніх заівомленнях та в щоденній американській пресі.

Мгр Микола Дупляк,
секретар Відділу УККА

Листопадові роковини в Гемпстеді

Цього року Листопадові Роковини в нашій громаді відсвятковано старанням місцевого Відділу УККА, що його очолює проф. Юрій Солтис.

У першу неділю листопада відслужено торжественні Служби Божі в українських церквах, а опісля панахиди за Героїв Листопадового Зриву. В панахидах зорганізовано взяла участь місцева Пластова Станиця.

Святкова Академія, присвячена Листопадовим Подіям, відбулася в неділю 19-го листопада в залі парохіяльного католицького осередку.

Після американського гимну, що його проспівали приявні, під проводом проф. С. Марусевича, концерт відкрив голова Відділу проф. Ю. Солтис, та представив головного промовця — інж. Ю. Гончаренка, який і започаткував програму доповіддю українською мовою. про: „Тло Листопадових Подій, сам Зрив та його значення і вплив на наступні покоління".

Мистецьку частину Академії розпочало пластове юнацтво рецитацією (Б. Пакош, Ліда Солтис і Б. Курчак), а юначки: Л. Солтис, М. Мицьо, М. Шпачинська і Оксана Дацків, при акомпаньяменті бандур виконали мелодеклямацію, „Думи Мазепи".

Виступали гості з Ірвінґтону п-во Оседедчуки. Пані О. Осередчук відспівала кілька стрілецьких пісень при акомпаньяменті ґітари свого чоловіка — відомого музика-ґітариста, який знову пізніше відіграв кілька композицій на гавайській ґітарі при акомпаньяменті дружини.

З промовою по-англійськи виступив І. Матлос молодий учитель, з другої вже тут родженої нашої ґенерації, на тему: „Мої українські відчування".

Школа бандуристів при місцевому Відділі ООЧСУ виконала в'язанку стрілецьких пісень на бандурах, а учні парахіяльної суботньої школи при українській католицькій церкві: М. і М. Мицьо, О. і В. Дацьків, М. Шпачинська, Л. Солтис і Х. Ґерула виступили із спільною деклямацією.

Наприкінці співав хор під проводом дириґента професора С. Марусевича, сольоспів Юрія Штоґрина. Святкування закінчено співом українського національного гимну.

М. Курчак

КУБИНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У ОДЕСІ

В Одесі є під невідомою адресою консулят Республіки Куби. На початку цього року генеральний консул Куби Оскар Ґонзалес Луґонес влаштував там прийняття з нагоди „Дня визволення". На прийнятті виступав Ірліхов, радист із корабля „Ленинский комсомол", який багато разів плавав до Гаванни. Більше про той консулят нічого не відомо.

В ІТАЛІЇ ЗАСУДИЛИ 34-річного Лячіо Тота на найменше два роки перебування у шпиталі для умово хворих, як „небезпечного для суспільства", — за пошкодження молотом скульптури Мікелянджельо „Пієта" в соборі св. Петра 21 травня мин. року. Один з приявних тоді в соборі свідків того вандальського вчинку вхопив атентатника за волосся і цим перешкодив йому дальше нищення скульптури. В міжчасі відреставрували „Пієту" майже без слідів знищення.

У МОСКВІ ОПРИЛЮДНЕНО господарський звіт за минулий рік, з якого виходить, що зменшилися загальний крайовий прибуток, промислова продукція, сільсько-господарська продукція, особистий дохід і продуктивність праці. Всупереч нахвалянню Брежнєва при започаткуванні 5-тирічки 1971-1975 — совєтська економіка не тільки не пішла вперед, але сильно заверну́ла назад.

УПРАВА Т-ВА ПОДОЛЯН ПРИ УВАН У НЮ ЙОРКУ
з глибоким смутком повідомляє Членів Товариства і Прихильників та все Українське Громадянство, що дня 24-го грудня 1972 року відійшов від нас у Вічність на 80-му році життя, народжений на Поділлі 1893 року

сл. п. Полковник
МИКОЛА БИТИНСЬКИЙ

учасник Визвольних Змагань 1917-1920 р. р., на еміґрації відомий мистецтвознавець, автор праць з іконографії, геральдист і поет, Голова Представництва Товариства Подолян на місто Торонто і Східню Канаду; в 40 день Його смерти на хвилю склонім наші голови з думкою про Його свіжу могилу на канадській землі.

Щире співчуття Рідним, а Покійному Вічна Пам'ять!

УПРАВА Т-ВА ПОДОЛЯН

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що у вівторок, 30-го січня 1973 року упокоїлася в Бозі в Белмар, Н. Дж. наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.
ОЛЕНА ЛІТОВІНСЬКА
з дому БАЗИК

народжена 22 липня 1896 р. в селі Вербяни, повіт Рогатин, Україна.

ПАРАСТАС в п'ятницю, 2-го лютого 1973 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Reilly Funeral Home, Belmar, N.J.

ПОХОРОН в суботу, 3-го лютого 1973 р. о год. 9-ій ранку з церкви St. Rose Catholic Church, Belmar, N.J.

В глибокому смутку:

донька — АННА ФРИДРІЧ з чоловіком
син — ВОЛОДИМИР з дружиною
доня — ОЛЬГА ДЖІН
син — ТЕОДОР з дружиною
і 7 внуків

Бл. п.
МИКОЛА ГНАТИШАК

Професор середніх шкіл Захід. України, маґістер філософії університету у Львові, Член Управи і Керівник Нумізматичного Відділу Українського Музею-Архіву в Клівленді.

народжений 31-го травня в Полкинях, пов. Ярослав — помер 25-го січня 1973 р. в Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому пам'ять і вдячність за співпрацю.

ОСНОВНИК, УПРАВА і СПІВПРАЦІВНИКИ МУЗЕЮ в КЛІВЛЕНДІ

В ПЕРШУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Найдорожчого і Незабутнього МУЖА і БАТЬКА

бл. п.
Мгра ІВАНА ДОЛИНЮКА

буде відправлена

в середу, 7-го лютого 1973 року

о год. 8-ій ранку

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в ЦЕРКВІ НЕПОР. ЗАЧАТТЯ П.Д.М.
в ДЕТРОЙТ-ГЕМТРЕМК, Міш.

Дружина — ЛЮБА
Сини — РОМАН і МИРОН

Замість квітів на могилу
сл. п. інж. ТОМИ КОТИКА
складають на Ювілейний Фонд НТШ в ЗСА:

ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УНР, Балтімор	$10.00
Д-р Омелян ДЕРИЙ, Балтімор	10.00
П-ство Ірина і Микола ТРАСКА-ТЕРЗІЄВ, Балтімор	10.00
П-ство Ірина і Олександер ТРАСКА, Балтімор	10.00
Євген РАТИЧ, Балтімор	5.00
П-ство Ольга і Антін ТРАСКА, Балтімор	5.00
Разом	$50.00

Замість квітів на могилу
сл. п. інж. РОМАНА ГОЙДИША
складають 25.00 долярів
на цілі НТШ в ЗСА
Проф. д-р Матвій і пані Франка СТАХОВІ
Скрентон, Па.

У пам'ять нашого Дорогого Приятеля
св. п. інж. АНДРІЯ ВОЛОСЕНКА
складаємо 30.00 долярів
на Фонд Катедр Українознавства у Гарварді.
Ірина НАНАССИ
А. Л. і Д. ДОВРЯНСЬКІ

Замість квітів для Дорогої нам
бл. п. МАРІЇ з АЛЕКСЕВИЧІВ ПАВЛЯК
складаємо 25.00 долярів
на „Церкву в Потребі".
Д-р Іван і Марія ЖОВНІРОВИЧ

Замість квітів на могилу Президента Головної Ради НТШ
сл. п. проф. д-ра ЄВГЕНА ВЕРТИПОРОХА
складають:

Д-р Олег КОНОНЕНКО, Бунтон, Н. Дж.	$20.00
Інж. Павло ДУБРІВНИЙ, Роквей, Н. Дж.	10.00

на цілі НТШ в ЗСА.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 31-го січня 1973 року упокоїлась в Бозі наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА і БАБУНЯ

бл. п.
ІРЕНА з ЗАРЕМБІВ
ПОДЮК

народжена в Германові коло Львова.

ПАНАХИДИ — в четвер, 1-го лютого і в п'ятницю, 2-го лютого 1973 року о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні п. Петра Мацка в Сиракюзах, Н. Й.

ПОХОРОН — в суботу, 3-го лютого 1973 р. о год. 8:30 ранку на Українському Католицькому Цвинтарі в Сиракюзах, Н. Й.

Горем прибиті:

муж — д-р ІВАН
донька — д-р ГАЛИНА з мужем д-ром СВЯТОСЛАВОМ КЛЮФАСОМ і внучками: ХРИСТЕЮ і УЛЯНОЮ
сестра — СОФІЯ з мужем інж. ТЕОФІЛЕМ ФРАЦІЯНОМ
кузен — ЯРОСЛАВ ЗАРЕМБА з рідною
Близька і дальша Родина в Україні і ЗСА

Січневі роковини в Нассавському повіті

З нагоди Січневих роковин в повіті Нассав. На фото стоять (зліва): Володимир Атляс, член Управи повітового Відділу УККА; д-р Іван Робертс, правний дорадник УККА; Джозеф Марджіота, член стейтової асамблеї і голова Республіканської партії в Повіті Нассав; Йосип Лисогір, головний предсідник УНСоюзу і екзекутивний віце-президент УККА, Франсіс Пурсель, посадник Гімпстеду, Юрій І. Солтис, голова Відділу УККА в повіті Нассав і Михайло Сенюк, шериф повіту Нассав

Гемпстед, Н. Й. — В неділю 21 січня 1973 р. українська громада повіту Нассав відзначила Січневі Роковини величавою імпрезою.

Після Богослужб в церквах в намірення Українського Народу, о год. 4-ій по пол. відбувся старанням Відділу УККА повіту Нассав з його головою проф. Юрієм Солтисом бенкет з мистецькою програмою, з якого дохід призначено на Фонд Катедри Українознавства.

Залю Культурного Осередку української католицької парохії св. Володимира вщерть заповнили гості й громадяни. За головним столом засіли парохи наших церков: о. митр. Микола Чернявський з паніматкою — парох православної церкви св. Михаїла Юньйондейл, о. Еміліян Шараневич — парох української католицької парохії св. Володимира в Гемпстеді, о. Антін Кучма з української католицької парохії у Вест Айсліпі-Бабилон, голова Відділу УККА Ю. Солтис, що й проводив імпрезою, адв. В. Атляс — член повітового Відділу УККА, п. Йосип Лисогір — головний предсідник УНСоюзу і екзекутивний віце-президент УККА з дружиною, представник Фонду Катедри Українознавства студент Гарварду, А. Сливоцький. Були й американці, представники політичних організацій та адміністрації: посадник Гемпстеду Фр. Пурсел з дружиною, голова республіканської партії повіту Нассав і асемблемен Й. Марджіота та шеріф пов. Нассав М. Сенюк з дружиною, поруч і гості з сусіднього Ню Йорку: адв. Робертс — правний дорадник УККА, д-р Баран, д-р Кейсі, п-во Смейки та інші.

Голова Комітету Солтис відкрив бенкет, вітаючи приявних, а о. парох Шараневич провів молитву.

Відтак дівчата з молодечих організацій: Пласту, католицького молодечого клюбу та інших, вбрані в сукні прибрані вишивкою, почали обслуговувати гостей обідом, приготовленим панями місцевого Відділу СУА ім. Олени Теліги під проводом їхньої голови З. Зарицької та імпрезової референтки Іванни Солтис. Членки СУА приготовили до цього бенкету безкоштовно все солодке печиво.

Під час обіду складали привіти: Фр. Пурсел, який при тому вручив Проклямацію, що нею проголосив 22 січня, 1973 р. Днем Української Незалежности в Гемпстеді й околиці, Й. Марджіота та М. Сенюк. Пан Й. Лисогір виголосив слово про важливість січневих роковин та їхнє значення для майбутніх поколінь, а А. Сливоцький про безприкладне досягнення українців на американському терені у формі Катедр при Гарварді.

У мистецькій частині бенкету взяли участь: Ю. Штогрин — сольоспів, В. Мац — гітара, танцювальна група при українській католицькій парохії під проводом М. Осененко, Н. Біла, О. Ільницька, І. Кулинич, Л. Копистянська — гра на бандурах, Л. Лисняк — деклямація, Д. Марусевич — сольо-спів та проф. С. Марусевич — акомпаньямент.

У перервах, між поодинокими точками, мистецької програми приявні склали датки та декларації на ФКУ, які осягнули суму понад 2,500.00 дол. До тієї суми Управа Відділу УККА додала чистий дохід з бенкету в сумі 1,500.00 дол. так, що разом складено на ФКУ понад 4,000.00 дол.

Кінцеву молитву провів о. митр. М. Чернявський, а голова закрив формально бенкет.

Протягом тижня, що попередив цей бенкет, делеґація УККА в складі: проф. Ю. Солтис — голова, о. М. Чернявський, о. Кузьмяк ЧСВВ, о. Лев Ґолдель ЧСВВ п. Атляс, Л. Ґураль, М. Курчак, І. Матлас та пластуни: Ліда Солтис, Марія Мицьо, А. Погорецька, Д. Погорецький відвідали голову повітового Управління Р. Кейса в Мінеолі, та посадників міст: Гемпстеду — Фр. Пурсела, Ойстер Бей — І. Бирка, Ґленкова — Т. Свазі, які видали проклямації проголошення Дня Української Незалежности на своїх територіях та прийняли українські прапори, щоб вивісити їх того ж дня на міських будинках. І так 22-го січня 73 р. на вежах будинків повітових і міських Управ у п'ятьох місцях на терені повіту Нассав повівав український прапор поруч американського.

М. Курчак

Ляос пропонує перевести засекречені наради про перемир'я

Вієнціян. — Делегати від так званого Патет Ляо, себто комуністичної партії сусіднього з В'єтнамом Ляосу, які від 16-ох днів переводили безплідні „мирові" наради з урядом Ляосу, запропонували, щоб перейти від відкритих нарад до закритих, „приватних". Тому, що уряд прем'єра Ляосу Суванни Фуми вже давно пропонував такі засекречені наради, то вони напевне розпічнуться з шансами на швидкий успіх — твердять західні кореспонденти з Ляосу. Головною перешкодою у дотеперішніх переговорах між вільним урядом та комуністами, що їх активно підтримувала регулярна армія Північного В'єтнаму, була комуністична вимога, щоб американське летунство негайно припинило свої дії над Ляосом: воно підтримувало державне військо Ляосу в боях проти комуністів. Представники уряду Ляосу, як і американці, пов'язували справу припинення участи американського летунства в боях від проголошення перемир'я та політичного замирення. Згаданий вгорі прем'єр Суванна Фума знаходиться тепер на відвідинах в Індії. Тому, що і Леонід Брежнєв висловив у промові у Москві „надію", що швидко настане мир також у Ляосі й Камбоджі, то треба сподіватися недалекого закінчення тамошніх боїв.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор 2-ої)

Марка Вовчка, той повинен прочитати цю розвідку Животко - Чернової, бо там знайде історію повісти про „Марусю", частину листування та порівняння Марка Вовчка з англійською повістяркою Джорджем Еліотом.

В книжці є ще й 8 оповідань, які цікаві для нинішнього читача, бо в них змальоване життя, якого сьогодні вже немає. В оповіданні „Весняний вітер" тринадцятилітній підросток Орися допомагає тримати гармонію між батьком і матір'ю, бо це подружжя вже мало розбитися.

В розділі „З моєї минулости" авторка цікаво оповідає про своє дитинство на Волині та про своє навчання в школі в Крем'янці. Це часи із-перед першої світової війни, вони тепер є вже історичним матеріялом.

Шкода тільки, що цю дуже цікаву книжку видано недбайливо: недобра коректа і немає навіть точного змісту. Не зазначено, де друкувалася ця вартісна книжка.

*

Василь Чапленко. ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ. Ню Йорк, 1964, ст. 307. Малюнок на обкладинці Володимира Баляса. Друковано в Мюнхені — 500 примірників.

Книжка видана в 1964 р. та проте можна вважати її „новою", бо, як нарікав автор на сторінках „Свободи", пишучи про „осиротілих українських авторів", досі ніхто ні словечком не обізвався про неї в українській пресі. Для читачів „Свободи" вона „нова".

В книзі 9 творів, між ними три коротенькі (6, 8 і 10 сторінок), а 6 мають довготу повних п'єс: 55, 55, 43, 40, 30 і 27 ст.

Автор пише, що він „свідомо призначає свої драми для читання, побудувавши деякі з них, може, як „повісті", хоч їх, зрозуміла річ, можна використати й для театру. Еміграційними, либонь, умовами можна пояснити те, що досі в театрі були „випробувані" тільки найлегші з них — „Життя і серце", „Пеня на Дзюбину голову", „Сватання у Львові", „Третя сила" й „Чий злочин", бо решта моїх п'єс потребують складніших театрально - технічних умов для постави" (7).

Ми не погоджуємося з автором, який твердить, що „90 відс. драматичних творів у всіх літературах світу ніколи не бачили світла рампи", бо це невірно у відношенні до української літератури і до драматичних творів самого В. Чапленка.

Не можемо дати навіть найкоротшої оцінки всіх драматичних творів в цій книжці. Даємо тільки короткі інформації про ці п'єси, щоб читачі знали, що в цій „новій" книзі з 1964 р. є: „Гетьманська спадщина — це „історична комедія" на 3 дії. До цього твору автор взяв за мотто слова зі „Щоденника" Є. Чекаленка: „Раболіпіє нашого дворянства дійшло до такого пониження, далі якого вже не можна йти". Дія відбувається в м. Стародубі й м. Ялті 1908-9 років.

В історично - побутовій комедії „Купідонові стріли" дія відбувається в Україні в першій половині ХУІІ ст. в одному з сотенних міст. Драма на 4 дії „Чий злочин" має за головного героя відомого Андрія Річицького, дія йде в українському селі 1929-1933 рр. — отже події перед і під час злочинного голоду, що його спричинила Москва в Україні. П'єса саме тепер актуальна, в 40-ліття цієї трагедії.

В драматичних картинах „Третя сила" бачимо події на Волині 1943 р., як українські партизани боролися проти Гітлера і Сталіна. В книзі є ще й дві комедії: „Сватання у Львові" та „Цяця молодичка або усякої тварі по парі". Дія першої відбувається у Львові, дія другої в селі на Наддніпрянщині двадцятими роками.

В. Чапленко вірно пише в передмові, що його драматичні твори можна читати немов повісті. Драматична форма цих творів не є перешкодою до зрозуміння дії, інтрига в більшості з них розвивається комедійно, тільки в двох драмах „Чий злочин" і „Третя сила" є трагічні місця.

Та все таки драма не повість і послуговується іншими мистецькими засобами, як епічні твори, і це знає автор „Драматичних творів" Василь Чапленко, який є також і творцем повістей.

КОРОТКІ ВІСТКИ

ДРУЖИНА ПОКІЙНОГО ПРЕЗИДЕНТА Линдона Б. Джонсона сказала в Остіні, Тексас, що її чоловік незадовго перед вмертю був повідомлений про недалеке перемир'я у В'єтнамі. Про це повідомив його телефонічно президент Ричард Ніксон. П-і Джонсон сказала про це, бо багато осіб висловлювали жаль з того приводу, що покійний Президент не дожив до дня перемир'я.

СЕРЕД ПОЛІТИКІВ І ГРОМАДСЬКОСТИ в Америці відбуваються жваві обговорення долі багатьох десятків тисяч дезертирів з американської армії, які втекли з війська, або взагалі уникнули військової служби незаконним шляхом, щоб не потрапити на фронт до В'єтнаму. Тепер, після підписання перемир'я, це питання набирає особливої актуальности, але погляди дуже поділені: одні виступають за амнестію для дезертирів, також тих, що втекли до Канади, а інші — за покарання таких осіб.

СЕНАТОР ГЕНРІ БЕЛЛМОН ІЗ ОКЛАГОМИ офіційно висунув кандидатуру президента Ричарда Ніксона на Нобелівську премію миру. Сенатор належить до Міжпарляментарного Союзу, і тому має право виставляти такі кандидатури. Сенатор Беллмон переслав свого листа з рекомендацією до Нобелівського Комітету в Норвегії.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ТРИВАЄ СТРАЙК учителів, хоча суд наказав їм повернутись до праці. Учні публічних шкіл перебувають там поза школою вже третій тиждень. Професійну спілку вчителів буде передано до суду за невиконання судової вказівки про негайне припинення страйку. Також у Сан Луїс, Міссурі, розпочався вчительський страйк, зачинені 166 шкіл.

У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ У ВАШИНГТОНІ внесено законопроєкт про підвищення мінімальної заробітної платні. Тепер мінімальним заробітком за одну годину праці є 1 доляр 60 центів — занадто мало як на сучасну дорожнечу. За законопроєктом ця сума має бути підвищена до 2 долярів 10 центів за годину.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ ПОВІДОМИВ, що в 1972 році розміри заробітної платні в ЗСА в середньому підвищились майже на 7 відсотків. На відносно незначне підвищення платень вплинула урядова політика „заморожування". У 1971 році платні були зросли на 11,6 відсотка.

ГАЗЕТА „ІНТЕРНЕШЕНЕЛ ГЕРАЛД ТРИБЮН" подала вістку про дві вдалі операції нирок, здійснені американським хірургом Расселом Лоусоном. Тому, що нирок у тілі пацієнтів не можна було оперувати, він відтяв їх, зоперував, а потім знову пришив до тіл хворих. Обидва почувають себе добре, організми хворих не відкидають власних нирок, як то було при операціях із чужими серцями.

РАДА БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ НАРАДЖУЄТЬСЯ над скаргою африканської Замбії проти сусідньої Родезії, де править біло - расистський режим прем'єра Ієна Смита. Родезія, мовляв, висилає своїх саботажистів проти Замбії, а так само біло-расистський Південно-африканський Союз вислав 4.000 свого війська у допомогу Родезії. Замбія й інші африканські члени Ради Безпеки таврували Британію, як нібито винувату за те, що в Родезії зберігається агресивний і ненависницький супроти чорних автохтонів білий режим.

СИМФОНІЯ „ТАРАС БУЛЬБА" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Славетна Бостонська Симфонічна Оркестра виступить з концертами в Лінкольн Центрі у Ню Йорку, в залі філярмонії, при 57 вулиці, поблизу площі Колюмба Центр. Парку. У середу 7 лютого й у четвер 9 лютого ця оркестра під диригуванням Вілліяма Стенберґа виконуватиме симфонічну поему Яначека „Тарас Бульба" та 5-ту Симфонію Брукнера. Початок концертів о 8 г. 30 хв. вечора, квитки в ціні від 4 дол. 50 ц. до 9 дол. Квитки рекомендується замовляти наперед, тел. TR-4-2424. Симфонію „Тарас Бульба" рідко коли виконують великі симфонічні оркестри.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЯЦКО ПАНЧИШИН, член УНС Відд. 316 Т-ва Укр. Нар. Дім в Рочестері, Н. Й., помер 7-го вересня 1972 р. на 83 р. ж. Нар. в с. Вербилівці, пов. Рогатин, Україна, і став членом УНС в 1924 р. Полишив у смутку 2 сестри в Україні — Анастазію і Катерину. Похорон відбувся 12 вересня 1972 р. на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 4-го ЛЮТОГО 1973 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 39 Відділ о год. 3-ій по пол. у Відділовому домі УНС. Збирання чл. вкладок: субота — 7-10 год. веч., неділя — 12-3 по пол. Проситься членство прибути на збори. — Управа.

„Квітка" на Світлиці

Коли, осінньою порою переїжджаєте гайвеєм ч. 209 в сторону міст. Еленвіллу Н. Й., зауважуєте при дорозі на площі Сумівської Оселі, високий, ґрандіозний будинок, який вже видно здалека. Він з білої і чорної цегли з великими вікнами, високими колюмнами і широким (хоча ще без жодних сходів), виглядає на тлі золото — червоних дерев і малих забудовань околиці, мов хмародер. Це новозбудована Світлиця на Оселі Спілки Української Молоді біля Еленвіллу. Завдяки енергійним членам Головної Управи і Будівельного Комітету, мури будинку збудовано коштами пожертв членства і приятелів СУМА, та після посвячення наріжного каменя навесні м. р. закінчено будувати мури і поставлено залізний дах.

Згідно із нашим старим, українським звичаєм, на новозбудованім будинку ставлено крокви, а на крокваx застромлено велику галузь з дерева т. з. квітку, як ознаку закінчення зводин будинку. На зводини запрошувано знайомих, сусідів, а часом і мешканців усього села.

І такі зводини, поставлення квітки на даху Світлиці, відбулися у неділю 29-го жовтня м. р. о годині 1-ій по полудні. Неділя була погідна, справді — золотий осінній день. На урочистість поставлення „квітки" прибула понад сотня гостей. Перед мурами буд. Світлиці поставлено велику заквітчену галузь смереки, яку при оплесках та радісних вигуках зібраних, прибили на даху Світлиці власник Будівельної фірми І. Іванків, і господарський керівник ГУ СУМА Г. Цебрій.

Привітавши зібраних на Оселі, господарський керівник подякував жертводавцям і будівельній Фірмі п. Іванкова за довершення цих зводин, та запросив усіх на спільну перекуску до огрітої таборової їдальні.

Перекуску приготовували пані під проводом пані М. Дзундзи, а про гарячі і холодні напитки подбав п. Іванків (член будівельного комітету, В. Костик, М. Фурда і Г. Цебрій, поінформували про перебіг будови, фінансові справи та про дальший хід і пляни у викінченні Світлиці. Представники Осередків та гості, у своїх привітаннях подали дуже важливі завваги й поради відносно дальшого ходу будови та збирання пожертв на викінчення Світлиці. Під час прийняття, присутні зложили на Фонд Будови Світлиці понад 4 тисячі долярів.

У заключнім слові голова ГУ СУМА мгр Е. Гановський подякував присутнім за участь і жертвенність, закликаючи до дальшої співпраці.

ТАРЗАН, Ч. 6880. Тарзан хо че перетоплювати золото

Тарзан боїться, що золото принесе журбу безборонним павукоподібним людям, коли — продовжуючи торгувати ним за посередництвом приязних членів племени урурців — такий скарб стане відомий небезпечним мужчинам...

Але, коли б він навчив ті подивугідні створіння, як вони можуть самі користуватись тим золотим металем, замість ризикувати ним у торгівлі...

Візьми той великий котел, що його урурці дали вам, і поклади його тут. Ах-Ю! Я потребуватиму під ним великий вогонь!

У, ах! Ти, Тарзане, будеш варити золоті камені? Навіщо?